

ЗАКОН ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 14 ОТ 2015 Г.)

Обн. ДВ. бр.17 от 1 март 1991г., попр. ДВ. бр.20 от 12 март 1991г., изм. ДВ. бр.74 от 10 септември 1991г., изм. ДВ. бр.18 от 2 март 1992г., изм. ДВ. бр.28 от 3 април 1992г., изм. ДВ. бр.46 от 4 юни 1992г., изм. ДВ. бр.105 от 31 декември 1992г., изм. ДВ. бр.48 от 4 юни 1993г., изм. ДВ. бр.64 от 27 юли 1993г., изм. ДВ. бр.83 от 30 септември 1993г., изм. ДВ. бр.80 от 30 септември 1994г., изм. ДВ. бр.45 от 16 май 1995г., изм. ДВ. бр.57 от 23 юни 1995г., изм. ДВ. бр.59 от 30 юни 1995г., изм. ДВ. бр.79 от 17 септември 1996г., изм. ДВ. бр.103 от 3 декември 1996г., изм. ДВ. бр.104 от 6 декември 1996г., доп. ДВ. бр.62 от 5 август 1997г., изм. ДВ. бр.87 от 1 октомври 1997г., изм. ДВ. бр.98 от 28 октомври 1997г., изм. ДВ. бр.123 от 22 декември 1997г., доп. ДВ. бр.124 от 23 декември 1997г., изм. ДВ. бр.36 от 31 март 1998г., изм. ДВ. бр.59 от 26 май 1998г., изм. ДВ. бр.88 от 31 юли 1998г., изм. ДВ. бр.133 от 11 ноември 1998г., изм. ДВ. бр.68 от 30 юли 1999г., изм. ДВ. бр.34 от 25 април 2000г., изм. ДВ. бр.106 от 22 декември 2000г., изм. ДВ. бр.28 от 19 март 2002г., изм. ДВ. бр.47 от 10 май 2002г., изм. ДВ. бр.99 от 22 октомври 2002г., изм. ДВ. бр.16 от 18 февруари 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 30 април 2004г., изм. ДВ. бр.38 от 11 май 2004г., изм. ДВ. бр.87 от 1 ноември 2005г., изм. ДВ. бр.17 от 24 февруари 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 април 2006г., изм. ДВ. бр.13 от 9 февруари 2007г., изм. ДВ. бр.24 от 20 март 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 април 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 януари 2009г., изм. ДВ. бр.10 от 6 февруари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 март 2009г., изм. ДВ. бр.44 от 12 юни 2009г., изм. ДВ. бр.94 от 27 ноември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 15 декември 2009г., изм. ДВ. бр.62 от 10 август 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 януари 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 май 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.25 от 27 март 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 юни 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 февруари 2013г., изм. ДВ. бр.16 от 19 февруари 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 юли 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.38 от 7 май 2014г., изм. ДВ. бр.49 от 13 юни 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 ноември 2014г., изм. ДВ. бр.12 от 13 февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 февруари 2015г., изм. ДВ. бр.31 от 28 април 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 11 август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 18 декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 5 август 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 февруари 2017г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.42 от 22 май 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.55 от 3 юли 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 септември 2018г., доп. ДВ. бр.61 от 2 август 2019г., изм. ДВ. бр.79 от 8 септември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 16 февруари 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 23 декември 2022г., изм. ДВ. бр.102 от 8 декември 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.33 от 12 април 2024г., изм. ДВ. бр.39 от 1 май 2024г., **изм. ДВ. бр.70 от 20 август 2024г.**

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Този закон урежда собствеността и ползването на земеделските земи.

Чл. 2. Земеделски земи по смисъла на този закон са тези, които са предназначени за земеделско производство и:

1. (доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) не се намират в границите на урбанизираните територии (населени места и

селищни образувания), определени с подробен устройствен план, или с околоръстен полигон;

2. не са включени в горския фонд;

3. не са застроени със сгради на: промишлени или други стопански предприятия, почивни или здравни заведения, религиозни общности или други обществени организации, нито представляват дворове или складови помещения към такива сгради;

4. (изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) не са заети от открити мини и кариери, от енергийни, напоителни, транспортни или други съоръжения за общо ползване, нито представляват прилежащи части към такива съоръжения.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Земята е собственост на гражданите, на държавата, на общините и на юридически лица.

(2) Политическите партии и организации, движения и коалиции с политически цели не могат да притежават право на собственост върху земеделски земи.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) Чужди държави не могат да притежават право на собственост върху земеделски земи.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) Чужденци или чуждестранни юридически лица могат да придобиват право на собственост върху земеделска земя при условията на международен договор, ратифициран по реда на чл. 22, ал. 2 от Конституцията на Република България, обнародван и влязъл в сила, а чужденците - и при наследяване по закон.

(5) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) Граждани на държавите - членки на Европейския съюз, и на държавите - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, могат да придобиват право на собственост върху земеделски земи при условията на този закон след изтичането на срока, определен в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(6) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) Юридически лица от държавите - членки на Европейския съюз, или от държавите - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, могат да придобиват право на собственост върху земеделски земи по реда на ал. 5.

(7) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Не могат да придобиват и да притежават право на собственост върху земеделски земи:

1. търговски дружества, в които съдружниците или акционерите са пряко или косвено дружества, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим;

2. търговски дружества, в които съдружници или акционери са чужденци, извън физическите лица по ал. 4 и 5, или чуждестранни юридически лица, извън тези по ал. 4 и 6, както и еднолични търговски дружества, учредени от такива физически или юридически лица;

3. акционерни дружества, които са издали акции на приносител.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 24 от 2007 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Чуждестранни юридически лица и чужди граждани могат да придобиват право на ползване на земеделска земя или други ограничени вещни права върху земя при условия и по ред, определени със закон.

Чл. 3а. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) Гражданите на държавите - членки на Европейския съюз - самостоятелно заети земеделски стопани, които желаят да се установят и постоянно да пребивават в Република България и са вписани в това им качество по реда на Закона за регистър БУЛСТАТ, могат да придобиват право на собственост върху земеделски и горски имоти за земеделско ползване от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2015 г.) В случаите, когато преди изтичане на определения в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз срок лицата по ал. 1 престанат да извършват дейност като самостоятелно заети земеделски стопани, съответно се прилагат разпоредбите на чл. 3б.

Чл. 3б. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) (1) Чужденци, които придобият право на собственост върху земеделски земи при наследяване по закон, но не отговарят на условията, предвидени в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, или друго не е предвидено в международен договор, ратифициран по реда на чл. 22, ал. 2 от Конституцията на Република България, са длъжни в тригодишен срок от откриване на наследството да прехвърлят собствеността на лица, които имат право да придобиват такива имоти.

(2) За лица по ал. 1, на които е възстановено правото на собственост върху земеделски земи, тригодишният срок за прехвърлянето на собствеността тече от момента на възстановяването му.

(3) При неспазване на срока по ал. 1 държавата може да изкупи земеделските земи по цени, определени с наредба на Министерския съвет.

Чл. 3в. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) (1) Право на собственост върху земеделски земи могат да придобиват физически или юридически лица, които са пребивавали или са установени в Република България повече от 5 години.

(2) Юридическите лица, с регистрация по българското законодателство по-малко от 5 години, могат да придобиват право на собственост върху земеделски земи, когато съдружниците в дружеството, членовете на сдружението или учредителите на акционерното дружество отговарят на изискванията по ал. 1.

(3) При сключване на сделката за придобиване на право на собственост върху земеделска земя купувачите - физически лица, представят пред нотариуса декларация за произхода на средствата, а юридическите лица - документ, доказващ произхода на средствата.

(4) Алинея 1 не се прилага при придобиване на право на собственост върху земеделски земи при наследяване по закон.

Чл. 4. (1) (Отм., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Собственикът свободно избира начина на ползване на земеделските земи според тяхното предназначение. При ползване на земята той е длъжен да не уврежда почвата и да спазва санитарно-хигиенните, противопожарните и екологичните норми.

(2) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Върху земеделските земи се разрешава строителство на сгради и съоръжения, свързани с ползването им, при условия и по ред, установени със Закона за устройство на територията и Закона за опазване на земеделските земи.

(3) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Отчуждаването на земеделски земи за важни държавни и общински нужди се извършва в съответствие със Закона за собствеността и Закона за опазване на земеделските земи.

(4) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) Собствениците и ползувателите са длъжни да опазват съществуващите върху земите им археологически обекти, културни ценности, мелиоративни, електроенергийни и други съоръжения и инсталации, геодезични и гранични знаци, както и да не

пречат на другите собственици, ползватели и служебни лица да ползват и поддържат същите.

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Включването на земеделски земи в границите на урбанизираните територии (населени места и селищни образувания) се извършва съгласно Закона за опазване на земеделските земи и Закона за устройство на територията.

Чл. 4а. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., нов - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) (1) Земеделска земя може да се отдава под наем от:

1. собственика или от упълномощено от него лице;
2. лице, което притежава права върху земеделската земя, включващи в съдържанието си правомощие да ползва или да управлява земята, предоставено от собственик или от упълномощено от него лице;
3. съсобственик или съсобственици на земеделска земя, или от упълномощено от тях лице.

(2) Договор за наем на земеделска земя със срок над една година се сключва от съсобственик или съсобственици на земеделска земя, притежаващи повече от 25 на сто идеални части от съсобствения имот, или от упълномощено от тях лице. В тези случаи отношенията между съсобствениците се уреждат съгласно чл. 30, ал. 3 от Закона за собствеността.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) Упълномощаването за сключване на договор за наем на земеделска земя трябва да бъде с изрично пълномощно с нотариално удостоверяване на подписите на упълномощителите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) Ако е уговорено в договора, наемателят може да пренаеме част или целия обект на договора. Когато пренаемането е за целия срок на договора, наемателят е длъжен незабавно да уведоми писмено наемодателя за пренаемането.

Чл. 4б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) Договорите за наем на земеделска земя със срок, по-дълъг от една година, както и споразуменията за тяхното изменение или прекратяване се сключват в писмена форма с нотариално удостоверяване на подписите на страните, извършени едновременно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) В хода на нотариалното производство нотариусът извършва проверка за спазване на изискванията на чл. 4а и съхранява скици на имотите, предмет на договора. Скиците се заявяват за получаване от нотариуса чрез отдалечен достъп до информационната система на кадастъра и имотния регистър или се предоставят от страна в нотариалното производство. Когато за съответното землище няма влезли в сила кадастрална карта и кадастрални регистри, нотариусът съхранява скици на имотите, издадени от съответната общинска служба по земеделие по местонахождението на имотите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) Договорите за наем на земеделска земя със срок, по-дълъг от една година, както и споразуменията за тяхното изменение или прекратяване, сключени в писмена форма с нотариално удостоверяване на подписите на страните, се вписват в съответната служба по вписванията по местонахождението на имотите. Към актовете, подлежащи на вписване, се прилагат издадените по реда на ал. 2 скици на имотите. Вписването се разпорежда от съдията по вписванията. За вписването се заплаща такса, определена с тарифата по чл. 1 от Закона за държавните такси.

Чл. 5. (1) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нов - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., доп. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., предишен текст на чл. 5 - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Собствениците на земеделски земи, възстановени по реда на този закон, се освобождават от държавни, държавни нотариални такси и

местни данъци и такси при сключване на договори за аренда, на договори за наем със срок повече от 1 година доброволни делби и разпоредителни сделки със земеделски земи за срок 5 години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Не се дължи държавна такса за вписване на решения на общинската служба по земеделие със сила на констативен нотариален акт за собственост.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) За удостоверяване на подписите на страните по писмени договори за аренда и за наем на земеделски земи се събира нотариална такса, независимо от материалния интерес или изразходваното време в размер, определен с тарифата по чл. 85, ал. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност. При едновременно удостоверяване на подписите на страните таксата се събира еднократно.

Глава втора.

ЗЕМИ НА ГРАЖДАНИ

Чл. 6. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) (1) (Обявена за противоконституционна с РКС 20 от 1996 г. относно думата "обезщетяване" - ДВ, бр. 103 от 1996 г.) При разпореждане, делба, обезщетяване и оземляване земеделските имоти не могат да се раздробяват на части с размери, по-малки от размерите, определени в чл. 72 от Закона за наследството.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Делба на земеделски имот или разпореждане с реални части от земеделски имот се извършва, ако отделните части могат да се обособят в самостоятелни имоти, отговарящи на размерите по ал. 1 по изработен или одобрен от общинската служба по земеделие проект.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) При извършване на делби, разпоредителни сделки, отчуждаване, промяна на предназначението и оценяване на земеделските земи се прилага скица, изработена или заверена от общинската служба по земеделие.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2004 г., в сила от 31.07.2004 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Службите по вписванията и другите компетентни органи в едномесечен срок са длъжни да известят общинската служба по земеделие за промените в собствеността и предназначението на земите.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.)

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Гражданите могат да се обединяват в кооперации или дружества за съвместно обработване на земеделските земи. В тези случаи те запазват собствеността върху земите си в реални граници.

Чл. 9. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нов - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., в сила от 07.01.1997 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 1995 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., обявена за противоконституционна с РКС № 7 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановяват се правата на собствениците или на техните наследници върху земеделските земи, които са притежавали преди образуването на трудовокооперативни земеделски стопанства или държавни земеделски стопанства независимо от това дали са били включени в тях или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Възстановяват се правата на собствениците върху земеделските земи, одържавени по отменения чл. 12 от Закона за собствеността на гражданите, след връщане на полученото парично обезщетение.

(3) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Възстановяват се правата на собствениците, отстъпили безвъзмездно земите си на трудовокооперативно земеделско стопанство или на държавата.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Възстановяват се правата на собствениците върху земеделските земи, когато те са отнети неправомерно.

(5) (Отм., нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., доп. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановяват се правата на собствениците върху залесени и самозалесили се земеделски земи, включително и върху земеделските земи, за които собствениците не са възмездени и те са включени в Държавния горски фонд, с изключение на горските разсадници и полезащитните горски пояси. Възстановяването на собствеността се извършва по реда на чл. 14, ал. 1, т. 1.

(6) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановяват се правата на собствениците върху дворните места, стопанисвани от трудовокооперативно земеделско стопанство, от държавно земеделско стопанство или от други образувани въз основа на тях селскостопански организации като земеделски земи, в заличените или изоставените населени места.

(7) (Отм., нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 48 от 1993 г., т. 2 обявена за противоконституционна с РКС № 12 от 1993 г. - ДВ, бр. 64 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., обявена за противоконституционна с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изменението обявено за противоконституционно с РКС № 20 от 1996 г. - ДВ, бр. 103 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Възстановяват се правата на собствениците върху земеделски земи, притежавани преди образуването на трудовокооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства, независимо от това дали са били включени в тях или в други, образувани въз основа на тях селскостопански организации и включени в границите на урбанизираните територии (населени места), определени с подробен устройствен план или с околоръстен полигон, освен ако върху тях при спазване на всички нормативни изисквания са построени сгради от трети лица или ако е отстъпено право на строеж и законно разрешеният строеж към 1 март 1991 г. е започнал. Възстановяването на собствеността се извършва по реда на чл. 14, ал. 1, т. 1.

(8) (Отм., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановяват се правата на собствениците на земеделски земи до размерите, определени по отменения чл. 8, ал. 1 и чл. 10 от Закона за трудовата поземлена собственост, включително и тези, отчуждени по Закона за трудовата поземлена собственост. За земеделски земи над тези размери собствениците се обезщетяват по реда на чл. 35. Ограничението за размера се отнася и за случаите, когато земеделската земя е конфискувана с присъда и присъдата е отменена.

(9) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) По искане на собствениците се възстановява правото на собственост върху земите, одържавени като гори, които впоследствие са преобразувани в земеделски земи.

(10) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Замърсените, ерозираните, засолените, киселените и повърхностно преовлажнените земеделски земи се връщат на собствениците, като държавата поема разходите за възстановяването им. Средствата за възстановяване на продуктивните качества на тези земи, включително и за блокиране на опасните замърсители, се осигуряват от бюджета на Министерството на земеделието и храните по ежегодно утвърждавана от Министерския съвет програма. Министерският съвет определя реда и начините за почистването на земите и контрола върху замърсените земеделски земи.

(11) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановява се правото на собственост на лицата, оземлени по Закона за трудовата поземлена собственост, включително и на тези, които частично не са изплатили дължимите вноски с изключение на отземлените.

(12) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Възстановяват се правата на собствениците по реда на чл. 14, ал. 1, т. 1 върху земите във и извън границите на урбанизираните територии (населени места), включени в стопански дворове на трудовокооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства или други, образувани въз основа на тях селскостопански организации, които не са застроени или не представляват прилежащи площи към сгради.

(13) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановява се собствеността върху тези земи, притежавани от собствениците им преди образуването на трудовокооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства или други, образувани въз основа на тях селскостопански организации, които са били продадени или предоставени на трети лица от тези организации или от други държавни или общински органи, с изключение на изрично посочените случаи по този закон. Приобретателите не могат да се позовават на придобивна давност.

(14) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) На възстановяване подлежат и земите, отнети от собствениците им по Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвлечане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея (обн., ДВ, бр. 219 от 1944 г.; изм., бр. 261 от 1944 г., бр. 9 от 1945 г.), Закона за конфискуване на придобити чрез спекула и по незаконен начин имоти (ДВ, бр. 78 от 1946 г.), по Закона за събиране на данъците и други държавни вземания (ДВ, бр. 304 от 1948 г.), Наредба за събиране на данъците и таксите (Изв., бр. 13 от 1952 г.), Наредба-закон за снабдяване и цените (ДВ, бр. 213 от 1945 г.), Указа за задължителното пререгистриране на непокрытите земеделски имоти (ДВ, бр. 122 от 1949 г.), както и по Постановление № 982 от 1951 г. на Министерския съвет за мероприятията по подготовката и провеждането на есенната сеитба и есенната дълбока оран през 1951 г. (необнародвано), Постановление № 5 на Министерския съвет за подготовка и провеждане на пролетната сеитба и за грижите по отглеждане на есенните посеви през 1951 г. (Изв., бр. 4 от 1951 г.), Постановление № 1559 от 1951 г. на Министерския съвет за мероприятията по подготовката и провеждане на пролетната сеитба и за грижите по отглеждането на есенните и пролетни посеви и осигуряване високи добиви през 1952 г. (необнародвано) и Постановление № 48 на Министерския съвет от 1958 г. за установяване баланса на обработваемата земя към 1 януари 1958 г. и осигуряване на мерки за по-нататъшното ѝ увеличаване, оползотворяване и опазване от разхищения (Изв., бр. 28 от 1958 г.).

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., доп. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г.)

Възстановяването на собствеността става в реалните граници там, където те съществуват или е възможно да бъдат установени с кадастрални планове на населени места или комасационни планове.

(2) Собствеността върху земите, чиито граници не съществуват, се възстановява в реални граници върху равностойни по количество земи в землището на съответното населено място или в съседно землище, а със съгласието на собствениците - и в друго землище след завършване на мемеразделянето и уедряване на имотите в него.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) Чуждите граждани, чиито права на собственост са възстановени по реда на този член, са длъжни в тригодишен срок да я прехвърлят на лица, които имат право да придобиват земеделски земи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2007 г.) АLINEЯ 3 не се прилага по отношение на граждани на държавите - членки на Европейския съюз, и на държавите - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, както и на други държави по силата на договор по чл. 3, ал. 4.

Чл. 10б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изречение второ обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Собствениците или техните наследници, притежавали земеделски земи преди образуването на трудовокооперативни земеделски стопанства или държавни земеделски стопанства, независимо от това, дали са били включени в тях или в други, образувани въз основа на тях, селскостопански организации, намиращи се в границите на урбанизираните територии (населени места) или извън тях и са застроени или върху тях са проведени мероприятия, които не позволяват възстановяване на собствеността, имат право на обезщетение по тяхно искане с равностойни земи от държавния или от общинския поземлен фонд и/или с поименни компенсационни бонове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., отм. - ДВ, бр. 28 от 2002 г., нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Когато лицата по ал. 1 са поискали обезщетение с равностойни земи, обезщетяването е:

1. със земи от общинския поземлен фонд, определени от общинския съвет въз основа на мотивирано предложение на общинската служба по земеделие - когато земите, върху които собствеността не може да се възстанови поради обстоятелствата, посочени в ал. 1, са застроени с обекти, които са общинска собственост;

2. със земи от държавния поземлен фонд - в останалите случаи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Собствениците на земи, конфискувани с присъда, която е отменена и собствеността, върху които не може да се възстанови, поради обстоятелствата, посочени в ал. 1, се обезщетяват по реда на ал. 2 и/или с поименни компенсационни бонове.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Земите, върху които собствеността не може да се възстанови поради обстоятелствата, посочени в ал. 1, са държавна собственост, а в случаите по ал. 2, т. 1 - общинска собственост.

(6) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Когато в землището няма земи от държавния поземлен фонд, собствениците се обезщетяват със земи от общинския поземлен фонд.

(7) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Общината удостоверява характера на мероприятията по ал. 2 при условия и ред, определени в правилника за прилагането на закона.

Чл. 10в. (Предишен чл. 10а, изм. - ДВ, бр. 74 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) (1) Български граждани или техните наследници, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавен дълг съгласно Спогодбата за уреждане на висящите финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между Народна Република България и Кралство Гърция (ДВ, бр. 87 от 1964 г.), се обезщетяват, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) изселените се през периода 1913 - 1928 г. лица, които не са регистрирали облигациите си за обратно изкупуване от държавата - с поименни компенсационни бонове;

2. (изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) за изселените се през периода 1913 - 1928 г. български граждани, които не са получили облигации и не са били обезщетени по друг начин - с поименни компенсационни бонове и/или със земя от държавния поземлен фонд;

3. (изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) за изселените се през периода 1928 - 1944 г. - с поименни компенсационни бонове и/или със земя от държавния поземлен фонд.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Българските граждани или техните наследници, на които съгласно Закона за организация на Нова Добруджа от 1 април 1914 г. румънската държава е иззела една трета (третина) от собствените им земеделски земи, се обезщетяват, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) за изетата третина, за която правото на парично обезщетение не е било потърсено по реда на Закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа (обн., ДВ, бр. 157 от 1942 г.; отм., Изв., бр. 16 от 1951 г.) - със земя от държавния поземлен фонд за допълване останалата му собственост до 100 декара и поименни компенсационни бонове за разликата до пълния размер на отнетата третина;

2. за получено право на парично обезщетение по глава трета от Закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа - с поименни компенсационни бонове.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Лицата по ал. 1 и 4 подават заявления пред Министерството на земеделието и храните, а по ал. 2 - пред общинските служби по земеделие по местонахождението на възстановените имоти.

(4) (Нова - ДВ, бр. 88 от 1998 г.) Българските граждани, чиито имоти не са били заменени със земи от държавния поземлен фонд по реда на глава седма от Закона за изменение и допълнение на Закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа (ДВ, бр. 57 от 1948 г. (отм.)), се обезщетяват по реда на ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Обезщетението със земя се извършва: по ал. 2, т. 1 и ал. 4 - по местонахождението на възстановените имоти, а при недостиг или липса на земи от държавния поземлен фонд в землището - с поименни компенсационни бонове.

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 18 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 46 от 1992 г.) (1) Лицата по чл. 10 подават заявление за възстановяване правата си върху земеделските земи в седемнадесетмесечен срок от влизане на закона в сила.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Лицата, пропуснали да подадат заявления в срока по ал. 1, могат да установят с иск срещу съответната общинска служба по

земеделие само с писмени доказателства правото да възстановят собствеността си върху земеделските земи. Писмени декларации и/или свидетелски показания не могат да бъдат основание за доказване на правото на собственост. По делото се призовава общината по местонахождението на имота. Въз основа на постановеното решение общинската служба по земеделие при спазване изискванията на този закон определя земите, върху които се възстановява собствеността.

(3) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Когато съдебното решение е представено в общинската служба по земеделие след обнародването в "Държавен вестник" на обявлението, че е изготвен проект на плана за земеразделяне, собственикът се обезщетява при условията и по реда на чл. 10б.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Заявлението по предходния член се отправя до съответната общинска служба по земеделие. То съдържа описание на имота и доказателства за правото на собственост.

(2) (Отм., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 28 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Правото на собственост се доказва с нотариални актове, делбени протоколи, протоколи на трудовокооперативни земеделски стопанства, емлячни регистри, молби-декларации за членство в трудовокооперативно земеделско стопанство, счетоводни книги за заплащане на рента, протоколи и решения за оземляване, в това число и по Закона за трудовата поземлена собственост от 1946 г. и правилника за неговото приложение и други писмени доказателства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., отм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., отм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.)

(6) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Ако заявената земя надвишава наличната в землището при образуването на трудовокооперативните земеделски стопанства, държавните земеделски стопанства и други селскостопански организации, министърът на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството може да спре земеразделянето за уточняване размера на земята на всеки от заявителите, както и да разпреди на общинската служба по земеделие да отмени постановени решения. В тези случаи подалите неверни заявления и декларации носят и имуществена отговорност за причинените вреди.

(7) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Придобивната давност, започнала да тече в полза на владелеца на земеделска земя, който основава владението си на писмен договор, доброволна делба или друг писмен документ, не се прекъсва с включването на земите в трудовокооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации. Това не е основание за отмяна на влезли в сила съдебни решения.

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие обявява в кметството или на друго подходящо място постъпилите заявления със съдържащите се в тях данни.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

(3) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие се произнася с решение за:

1. (доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) възстановяване на правото на собственост върху земи в съществуващи или възстановими на терена стари реални граници. В решението се описват размерът и категорията на имота, неговото местоположение (граници, съседни) и ограниченията на собствеността с посочване на основанията за това. Към решението се прилага скица на имота. Влязлото в сила решение, придружено със скица, освен случаите по чл. 10, ал. 7, удостоверява правото на собственост и има силата на констативен нотариален акт за собственост върху имота. Когато с решението се възстановява правото на собственост върху земеделска земя на починал собственик, решението се издава общо за неговите наследници. Дяловете на наследниците се определят съгласно Закона за наследството, без да се посочват в решението;

2. (изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) възстановяване на правото на собственост върху земеделски земи в нови реални граници с план за земеразделяне. В решението се посочват размерът и категориите на земеделските земи и местността на землището, в която са се намирали. Планът за земеразделяне се изработва въз основа на решенията на общинската служба по земеделие след проучване, анкетиране и проектиране. Планът за земеразделяне се разработва след анкета на не по-малко от половината собственици или техните наследници. Анкетата се провежда по ред и начин, определени с правилника за прилагане на закона. Необходимостта от преработката на плана се определя със заповед на министъра на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството;

3. (нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) признаване на правото на собственост при условията на § 4 - 4л; в решението се описват размерът и местността, в която са се намирали земеделските земи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г., в сила от 26.10.2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Решението на общинската служба по земеделие се съобщава на заинтересуваните лица по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(3) (Отм., нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г., в сила от 26.10.2002 г., изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Решенията на общинската служба по земеделие могат да се обжалват в 14-дневен срок пред районния съд. Жалбата се подава чрез общинската служба по земеделие. Съдът решава спора по същество. Делата се разглеждат в населеното място по местонахождението на имота. Срещу решението на районния съд може да се подаде касационна жалба пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс, която се разглежда от съда в състав от трима съдии.

(4) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) При спор за материално право заинтересуваните лица осъществяват правата си по съдебен ред.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) В производството пред районния съд са допустими и всички доказателства, предвидени в Гражданския процесуален кодекс.

(6) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие може да поправи по свой почин или по

молба на заинтересуваните лица допуснатите в решението по този член явни фактически грешки.

(7) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) При откриване на нарушения на този закон и на правилника за неговото прилагане, на нови обстоятелства или на нови писмени доказателства от съществено значение за постановяване на решението по ал. 1, в срок до една година от откриване на нарушенията, на новите обстоятелства или на новите писмени доказателства, но не по-късно от три години от влизането в сила на плана за земеразделяне или от постановяването на решението на общинската служба по земеделие по ал. 1, т. 1, министърът на земеделието и храните по своя инициатива или по искане на заинтересуваните лица отменя решението на общинската служба по земеделие или разпорежда на общинската служба по земеделие да го измени. Този ред не се прилага, когато за същите земи има влязло в сила съдебно решение.

(7а) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Заинтересуваните лица имат право при условията и по реда на ал. 7 да поискат от общинската служба по земеделие да промени лицата, в чиято полза или вреда е издадено решението ѝ.

(7б) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2019 г., в сила от 02.08.2019 г.) Сроковете по ал. 7 не текат, когато решението на общинската служба по земеделие е издадено в нарушение на чл. 16, ал. 3 от Закона за водите.

(8) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Решенията по ал. 6 и 7 се съобщават по реда, предвиден в ал. 2 и могат да се обжалват по реда и в сроковете, предвидени в ал. 3. Когато решенията са постановени след обнародване в "Държавен вестник" на обявлението, че е изработен проект на план за земеразделяне собствениците се обезщетяват по реда на чл. 10б.

(9) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Общинската служба по земеделие се представлява пред съда от нейния началник, заместник-началник или от упълномощено лице с юридическо образование, или от Министерството на земеделието и храните.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинският съвет в срок до шест месеца от влизане на закона в сила предоставя на общинската служба по земеделие данните за изменението в размера на земеделските земи в съответното землище.

(2) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Когато общинската служба по земеделие установи, че размерът на земеделската земя в границите на землището е намалял, съответно се намалява и подлежащата на възстановяване земя, с изключение на земите, които се възстановяват в съществуващи или възстановими на терена стари реални граници. Съответно се намаляват и земите, чиято собственост подлежи на възстановяване в изпълнение на съдебно решение за признато право на възстановяване на собственост чрез план за земеразделяне.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изречение второ обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Собствениците се

обезщетяват по тяхно искане за разликата между подлежащата на възстановяване и възстановената земя с равностойни земеделски земи по реда на чл. 10б и/или с поименни компенсационни бонове. Земите се оценяват при условия и по ред, определени от Министерския съвет, съобразени с действащите пазарни цени в съответния район.

(4) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Собствениците се обезщетяват по реда на ал. 3 и когато влязлото в сила съдебно решение, с което им е признато правото на възстановяване на собствеността върху земеделските земи е представено в общинската служба по земеделие след обнародването в "Държавен вестник" на обявлението, че е изработен проект на плана за земеразделяне.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 45 от 1995 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Юридическите лица, които са изработили или съхраняват и поддържат кадастрално топографска и геодезична информация за землищата на населените места, са длъжни да я предоставят на държавните органи в 10-дневен срок от поискването. Предоставянето на информацията е безвъзмездно с изключение на действителните разходи, направени за създаване на копия от документацията.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) При общинската служба по земеделие се водят регистри за постъпилите заявления по чл. 11 и за влезлите в сила решения по чл. 14 от този закон.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Възстановяването на правото на собственост върху земеделски земи в нови реални граници се извършва върху равностойни по количество и качество земи, съответно намалени в случаите на чл. 15, ал. 3 по възможност в местностите, където са се намирали имотите на заявителите притежавани и преди образуване на трудовокооперативни земеделски стопанства, държавни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации. Новите реални граници се определят с плана за земеразделянето. Възстановяването на собствеността се извършва с решение на общинската служба по земеделие въз основа на влезлия в сила план за земеразделяне. В решението се описват размерът и категорията на земеделските земи, тяхното местоположение, граници, съседни, както и ограниченията на собствеността с посочване на основанията за тях. Към решението се прилага скица на имота. Влязлото в сила решение, придружено със скица, удостоверява правото на собственост и има силата на констативен нотариален акт за собственост върху имота. Когато с решението се възстановява правото на собственост върху земеделска земя на починал собственик, решението се издава общо за неговите наследници, освен в случаите по ал. 2. Дяловете на наследниците се определят съгласно Закона за наследството, без да се посочват в решението.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.)

(3) (Обявена за противоконституционна с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) За териториите, заети с трайни насаждения, оризови полета и хидромелиоративни съоръжения, се изготвят отделни планове за земеразделяне, които са неразделна част от плана за земеразделяне на землището.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) С плана за земеразделяне земите на отделния собственик в местността се предоставят на едно място. Останалите изисквания към плана за земеразделяне и редът за изготвянето му, както и към техническите дейности по неговото изработване и заснемането

на имотите по чл. 14, ал. 1, т. 1 се определят с правилника за прилагане на закона.

(6) Въвеждането във владение се извършва след прибиране на реколтата, освен ако собственикът изплати обезщетение.

(7) (Изречение второ обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) До влизането в сила на плана за земеразделяне заявителите, на които е издадено решение по чл. 14, ал. 1, т. 2, или са извършени делби по реда на ал. 2, могат да бъдат въведени във владение върху земеделските земи до размерите, определени с това решение.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Влезият в сила план за земеразделяне и одобрената карта на съществуващите или възстановими на терена стари реални граници на земеделски земи могат да бъдат преработени при явна фактическа грешка със заповед на министъра на земеделието и храните или на упълномощено от него длъжностно лице. Заповедта се обнародва в "Държавен вестник" и се обявява от общинската служба по земеделие в кметството. Засегнатите лица при отстраняване на явната фактическа грешка се обезщетяват по реда на чл. 10б, ал. 1.

(9) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

Чл. 18. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нов - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) (1) Собствениците на земеделски земи в масиви с трайни насаждения, оризови полета и хидромелиоративни съоръжения са длъжни при стопанисването им да изпълняват всички агрохимически и агротехнически мероприятия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Собствениците по ал. 1 не могат да унищожават намиращите се в собствените им масиви трайни насаждения, оризови полета и хидромелиоративни съоръжения преди изтичането на амортизационния им срок освен с разрешение на министъра на земеделието и храните или упълномощено от него лице.

(3) Трайните насаждения подлежат на унищожаване по реда на ал. 2 в едногодишен срок от издаването на разрешението.

(4) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните определя с наредба периода на плододаване и амортизация на трайните насаждения, както и реда за тяхното регистриране.

Чл. 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., предишен текст на чл. 19, изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Общината стопанисва и управлява земеделската земя, останала след възстановяването на правата на собствениците. След влизане в сила на плана за земеразделяне и одобрената карта на съществуващи и възстановими стари реални граници земите стават общинска собственост.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Определянето на имотите по ал. 1 се извършва от комисия, назначена от директора на областната дирекция "Земеделие", в която участват представители на общинската служба по земеделие, на Агенцията по геодезия, картография и кадастър, на общината, на държавните горски стопанства или държавните ловни стопанства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Условието и редът за определянето на имотите по ал. 1 се уреждат в правилника за прилагане на закона. В актовете за общинска собственост като основание за съставянето се посочва и протоколното решение на комисията по ал. 2.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(5) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 2014 г.) Когато за землището е одобрена кадастрална карта, установяването на границите на земеделските имоти се извършва по реда на правилника за прилагане на закона.

(7) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(8) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2007 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(9) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(10) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(11) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., предишна ал. 10, изм. и доп. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)
(12) (Нова - ДВ, бр. 6 от 2009 г., предишна ал. 11 - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)

Чл. 19а. (1) (Нов - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., предишен текст на ал. 1, изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., предишен текст на чл. 19а, изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Условията и редът за обезщетяване се определят с правилника за прилагане на закона.

(2) (Предишна ал. 1 - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)
(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)
(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) При обезщетяване на собствениците общинската служба по земеделие се произнася за решение за:

1. определяне правото на обезщетение по реда на чл. 10б, чл. 10в и чл. 35 с посочване на стойността на обезщетението;

2. определяне на стойността на обезщетението със земя и/или с поименни компенсационни бонове съобразно коефициента по ал. 5;

3. обезщетяване на собствениците с поименни компенсационни бонове;

4. обезщетяване на собствениците със земеделска земя.

(5) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие с протоколно решение определя коефициент, представляващ съотношението между стойността на предоставените за обезщетяване земи и стойността на дължимото обезщетение със земи за територията на общината, с който се намалява стойността на обезщетението със земя на всички правоимащи.

(6) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Когато при определянето на обезщетението със земя се образуват имоти с размери, по-малки от 3 дка за ниви, 2 дка за ливади и 1 дка за трайни насаждения, обезщетяването се извършва чрез предоставянето на имот в съсобственост, като всеки съсобственик има идеална част, съответстваща на стойността на обезщетението.

(7) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Решенията на общинските служби по земеделие по ал. 4, т. 1 и 4 могат да се изменят на основанията, посочени в чл. 14, ал. 7, и по искане на министъра на земеделието и храните или на заинтересуваните лица - в едногодишен срок от влизането им в сила, но не по-късно от три години от влизането в сила на плана за обезщетяване, както и при условията и по реда на чл. 14, ал. 6.

(8) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) При обжалване на решения на общинските

служби по земеделие за определяне на стойността на обезщетението по ал. 4, т. 1 съдебно-счетоводните експертизи се възлагат на вещи лица, вписани в регистъра по чл. 15 от Закона за независимите оценители.

(9) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие се произнася с решение за определяне на право на обезщетение по ал. 4, т. 3, когато при условията на чл. 35, ал. 1 актовете на съда или на органите по поземлената собственост, на които то се основава, са били постановени или представени след определяне на коефициента по ал. 5.

(10) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) За решението на общинската служба по земеделие по ал. 4, т. 4 се прилагат съответно разпоредбите на чл. 17, ал. 1, изречения четвърто - осмо.

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Безимотни и малоимотни граждани се оземляват от общинската служба по земеделие със земи от държавния и общинския поземлен фонд чрез прехвърляне на правото на собственост или отдаване под наем при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Размерът и местонахождението на земите за оземляване се определят по предложение на общинската служба по земеделие от министъра на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството - за земите от държавния поземлен фонд, и от общинския съвет - за земите от общинския поземлен фонд, пропорционално на наличните в землището поземлени фондове. Те определят каква част от тях се прехвърля в собственост или отдава под наем. Земеделските имоти, предоставяни на малоимотни и безимотни граждани с план за оземляване, не могат да бъдат с размери, по-малки от 3 дка за ниви, 2 дка за ливади и 1 дка за трайни насаждения. По писмено съгласие на подлежащите на оземляване лица могат да им се предоставят имоти за оземляване под тези размери.

(3) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Оземляване се извършва в землището на населеното място, където лицето постоянно живее или са му възстановени земеделските земи, както и в съседни землища. При липса или недостиг на земи и със съгласието на безимотните и малоимотните граждани оземляването може да се извърши и в други землища на общината.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Оземлените лица не могат да прехвърлят земята в срок от десет години от придобиването ѝ освен на държавата или общината.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Оземляват се с предимство по следния ред:

1. лица, които се занимават със селскостопанска дейност в населеното място;
2. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) лица, постоянно живеещи в даденото населено място и отстъпили земя в Държавния поземлен фонд в друго населено място;
3. селскостопански специалисти, както и млади семейства, които поемат задължението да осъществяват селскостопанска дейност;
4. лица, чиито земеделски земи са отчуждени за държавна или обществена нужда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Измежду кандидатите от един и същ ред с предимство в следната поредност се ползват лицата, които:

1. са регистрирани в общинската служба за социално подпомагане и/или в бюрото по

труда, които не притежават земя или имат по-малко земя;

2. не притежават земя или имат по-малко земя.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.)

Решението на общинската служба по земеделие се съобщава на заинтересуваните по реда на Гражданския процесуален кодекс и може да се обжалва по реда на чл. 14.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Лицата извън посочените по предходния член се оземляват по решение на общинската служба по земеделие въз основа на търг, проведен по правила, определени от Министерския съвет.

Чл. 23. (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., в сила от 07.01.1997 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., предишен текст на чл. 23 - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) При оземляването правото на собственост се придобива с влизане в сила на решението на общинската служба по земеделие. Решението се вписва в службата по вписванията. До изплащане на дължимите за оземляване суми върху имота се учредява законна ипотека.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинската служба по земеделие издава решение за отмяна на оземляването в полза на държавния поземлен фонд или на общинския поземлен фонд при неизпълнение на определените с наредбата по чл. 20, ал. 1 задължения от оземлените лица или при невярно декларирани данни, послужили за издаване на решението.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Решението за отмяна на оземляването се издава в тримесечен срок от констатиране на нарушението.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Решението за отмяна на оземляването се съобщава на заинтересованите лица по реда на Гражданския процесуален кодекс и може да се обжалва по реда на чл. 14, ал. 3. Влязлото в сила решение се вписва в службата по вписванията.

Чл. 23а. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Решенията на общинските служби по земеделие по чл. 21, ал. 3 и по чл. 23 могат да се изменят на основанията и по реда, посочени в чл. 14, ал. 7 в двугодишен срок от влизането им в сила, но не по-късно от три години от влизането в сила на плана за оземляване, както и при условията и по реда на чл. 14, ал. 6.

Глава трета.

ЗЕМЯ НА ДЪРЖАВАТА, ОБЩИНИТЕ И ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г.)

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Държавата запазва собствеността си върху земеделските земи, заварени от този закон, с изключение на земите, чиято собственост подлежи на възстановяване. Министърът на земеделието и храните упражнява правата на собственика за земите от държавния поземлен фонд, като ги отдава под наем или аренда, учредява ограничени вещни права върху тях, извършва продажба и замяна със земеделски земи на физически и юридически лица по парична равностойност, определена съгласно наредбата по чл. 36, ал. 2.

(2) (Отм., нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. -

ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Правото на собственост на държавата върху земеделски земи, предоставени на научни, научно-производствени и учебни заведения, включително и на Министерството на транспорта, на местата за лишаване от свобода, на семеипроизводствени и племенни стопанства, овощни разсадници, пепиниери и маточници, на горски разсадници и на ловни стопанства и на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, доколкото са необходими за тяхната дейност, се запазва в размер, съответстващ на основната им дейност, определен от Министерството на земеделието и храните след вземане мнението на заинтересуваните ведомства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Правото на собственост на държавата върху земеделските земи, предоставени на Министерството на отбраната, на Министерството на вътрешните работи и на други ведомства за цели, свързани непосредствено с отбраната и сигурността на страната, се запазва в места и размери, определени от Министерския съвет по предложение на министъра на отбраната, съответно министъра на вътрешните работи или ръководителя на ведомството. При отпадане на необходимостта, свързана с отбраната и сигурността на страната, тези земеделски земи се включват в Държавния поземлен фонд с решение на Министерския съвет.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 133 от 1998 г.) Не се възстановява правото на собственост върху земеделски земи, включени в паркове с национално значение и природни резервати - изключителна държавна собственост, определени по реда на Закона за защитените територии, както и върху земите, под и върху които се намират неотделими от тях археологически обекти.

(5) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) Земите по ал. 2, 3 и 4 са държавна собственост. Те могат да се ползват само за целите, за които са предоставени. Ползвателите им нямат право да ги предоставят за ползване на други лица.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) Собствениците на имоти по алинеи 2, 3 и 4 се обезщетяват по реда на чл. 10б, ал. 1.

(7) (Нова - ДВ, бр. 88 от 1998 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Земите от държавния поземлен фонд не могат да се придобиват по давност. Изземването им от лицата, които ги държат или владеят без правно основание или ги ползват не по предназначение, се извършва при условията и по реда на чл. 34, независимо от начина, по който държавата ги е придобила.

(8) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) В случаите по ал. 3 при отпадане на необходимостта, свързана с отбраната и сигурността на страната, по искане на бившия собственик или неговите наследници областният управител отменя отчуждаването, ако лицата не са били обезщетени. Областният управител изпраща искането на министъра на земеделието и храните за становище.

(9) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Искането по ал. 8 се предявява в 6-месечен срок от датата на обнародването на решението на Министерския съвет по ал. 3 в "Държавен вестник".

(10) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Условията и редът за отмяна на отчуждаването се определят с наредба на Министерския съвет.

(11) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.)

(12) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) По дела, които се отнасят до земи от държавния поземлен фонд, държавата се представлява пред съда от министъра на земеделието и храните.

(13) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Оценката на ограничени

вещни права и сервитути върху земи от държавния поземлен фонд се определя съгласно наредбата по чл. 36, ал. 2. Определената стойност е най-ниската цена, по която може да се учредяват ограничени вещни права и сервитути.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Земеделски земи от държавния поземлен фонд се отдават под наем или аренда чрез търг на физически лица с постоянен адрес на територията на общината по местонахождение на имотите, обект на търга, на кооперации, регистрирани по Закона за кооперациите, на еднолични търговци и на юридически лица, регистрирани по Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, със седалище или адрес на управление на територията на общината по местонахождение на имотите, обект на търга, които са собственици или ползватели на животновъдни обекти, находящи се на територията на общината по местонахождение на имотите, обект на търга, или развиват стопанска дейност на територията на общината по местонахождение на имотите, обект на търга, при условия, по ред и цени, определени в правилника за прилагане на закона.

(1а) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Търгът се провежда в две тръжни сесии:

1. в първата тръжна сесия може да участват лицата по ал. 1, които:

а) кандидатстват за площи за отглеждане на зеленчуци и за предходните три години имат регистрирано правно основание за ползване на земеделски площи, заети със зеленчуци;

б) кандидатстват за площи за създаване и/или отглеждане на трайни насаждения и за предходните три години имат регистрирано правно основание за ползване на земеделски площи, заети с трайни насаждения;

в) кандидатстват за отглеждане на едногодишни полски култури и многогодишни фуражни култури - житни, бобови и техните смеси, за изхранване на животни и които са собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), и на селскостопански животни, заявени за подпомагане през предходната година в Интегрираната система за администриране и контрол;

г) кандидатстват за биологично производство на зеленчуци, трайни насаждения, едногодишни полски култури и многогодишни фуражни култури - житни, бобови и техните смеси, за изхранване на животни и са сертифицирани за биологично производство;

д) са физически лица или еднолични търговци на възраст до 40 години, които кандидатстват за отглеждане на зеленчуци и трайни насаждения, но нямат регистрирано правно основание за предходните три години за ползване на земеделски площи, заети със зеленчуци и трайни насаждения;

2. във втората тръжна сесия може да участват лицата по ал. 1 и по т. 1, при наличие на останали свободни площи в същата или в съседна община, независимо от областта, в която се намира.

(1б) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Въз основа на проведената първа тръжна сесия се сключват договори за наем или аренда с лицата, спечелили търга, за площи в размер до одобрените за подпомагане през предходната година, но за не повече от:

1. 300 дка за отглеждане на зеленчуци;

2. 300 дка за създаване и/или отглеждане на трайни насаждения;

3. 300 дка за отглеждане на едногодишни полски култури и многогодишни фуражни култури - житни, бобови и техните смеси, за изхранване на животни, при норма до 8,0 дка за 1 животинска единица;

4. 300 дка за биологично производство на зеленчуци, трайни насаждения и/или

едногодишни полски култури и многогодишни фуражни култури - житни, бобови и техните смеси;

5. 300 дка в случаите по ал. 1а, т. 1, буква "д".

(1в) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Въз основа на проведената втора тържна сесия се сключват договори за наем или аренда с лицата, спечелили търга.

(1г) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Срокът на договора за наем не може да бъде по-кратък от 5 и по-дълъг от 10 стопански години.

(1д) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Лице, сключило договор за наем или аренда, е длъжно да ползва обекта на договора с грижата на добър стопанин съгласно определеното с договора предназначение. При неизпълнение на договорните задължения договорът се прекратява.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Земеделските земи от Държавния поземлен фонд могат да се отдават под наем или аренда без търг:

1. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) когато са заети с трайни насаждения или върху тях са изградени трайно прикрепени функциониращи хидромелиоративни съоръжения;

2. когато не са били използвани две или повече стопански години;

3. на ползвателите по реда на чл. 24, ал. 2, когато те са образували търговски дружества;

4. при приватизация на търговските дружества по т. 3 - за срока, с който задължението за запазване предмета на дейност съгласно договора за приватизация надвишава срока на договора за наем или аренда;

5. (нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г.) в случаите по чл. 37в, ал. 10;

6. (нова - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) на собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, когато земите са пасища, мери или ливади.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Министърът на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството по предложение на областните дирекции "Земеделие" определя маломерни имоти от държавния поземлен фонд, които могат да се отдават под наем за ежегодношно ползване без търг.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2012 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Земеделските земи от Държавния поземлен фонд, за които са сключени договори по реда на ал. 1, 2 и 3, не могат да се преотдават под наем или аренда на трети лица, освен когато са предмет на споразумение в съответното землище, сключено по реда на чл. 37в.

(5) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Отдаването на земите от общинския поземлен фонд, с изключение на пасищата, мерите и ливадите по ал. 6, т. 4, под наем или аренда се извършва чрез търг при условия и по ред, определени от общинския съвет. Въз основа на резултатите от проведения търг се сключва договор за наем или аренда. Срокът на договора за наем не може да бъде по-дълъг от 10 години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Земите от общинския поземлен фонд могат да се отдават под наем или аренда без търг:

1. когато са заети с трайни насаждения;

2. когато не са били използвани две или повече стопански години;

3. в случаите по чл. 37в, ал. 10;

4. (нова - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) на собственици или

ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, когато земите са пасища, мери или ливади;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) в други случаи, определени в закон.

(7) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Общинският съвет по предложение на кмета на общината определя маломерни имоти от общинския поземлен фонд, които могат да се отдават под наем за една година без търг.

(8) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) До участие в търговете по ал. 1 не се допускат свързани лица по смисъла на Търговския закон и свързани предприятия по смисъла на Закона за малките и средните предприятия, които обработват повече от 10 000 дка.

(9) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2015 г., отм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.)

Чл. 24б. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството може да предоставя безвъзмездно земи от държавния поземлен фонд на организациите и ведомствата по чл. 24, ал. 2 и 3, необходими за тяхната дейност.

(2) Земите по ал. 1 могат да се ползват само за целите, за които са предоставени. Ползвателите им нямат право да ги предоставят за ползване на трети лица.

Чл. 24в. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) За възлагане на изработването на подробен устройствен план, с който се засягат земи от държавния поземлен фонд, се изисква предварителното съгласие на министъра на земеделието и храните.

Чл. 24г. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Замяната на земеделски земи от държавния поземлен фонд със земеделски земи на граждани и юридически лица и общини не може да бъде извършвана, освен в посочените в закон случаи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Замяната на земеделски земи от държавния поземлен фонд със земеделски земи на граждани и юридически лица може да се извърши, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) е способ за прекратяване на съсобственост;

2. е единствен способ за изпълнение на задължения, произтичащи от международен договор;

3. имотите, предмет на замяна, са включени в проект за уедряване по чл. 37е и 37з.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството се произнася с предварително писмено становище по предложението за замяна в едномесечен срок. Когато становището е положително, в него се посочват и условията за извършване на замяната.

(4) Замяна на земеделски земи по ал. 1 не се извършва, когато земите - собственост на граждани, юридически лица или общини, са обременени с ипотека или други тежести, отдадени са под наем или под аренда, намират се в санитарно-охранителни зони, няма пряк пътен достъп до тях, както и в други случаи, определени с правилника за прилагане на закона, или замяната не е в интерес

на държавата.

(5) За подготовка на замяната се комплектува преписка с документите, удостоверяващи правото на собственост върху имотите, подлежащи на замяна, техните оценки, спазването на законните изисквания и на условията по ал. 3.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) За извършване на замяната министърът на земеделието и храните издава заповед. В едномесечен срок от съобщаването на заповедта заинтересованото лице заплаща дължимите данъци, такси, разноски и други плащания.

(7) В едномесечен срок след заплащането на сумите по ал. 6 въз основа на заповедта се сключва писмен договор. Договорът се вписва в службата по вписванията по местонахождение на имотите за сметка на заявителя. Нотариална форма не е необходима.

(8) Когато заявителят не е заплатил дължимите суми в срока по ал. 6 или не се е явил, за да подпише договора в срока по ал. 7, се смята, че се е отказал от сключването на сделката.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Замяната на земеделски земи от общинския поземлен фонд със земеделски земи на граждани, юридически лица и държавата се извършва с решение на общинския съвет при условията и по реда на този закон и на Закона за общинската собственост след представяне на мотивирано становище на общинската служба по земеделие.

(10) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Земеделските земи, които физически или юридически лица, с изключение на общините, са придобили в собственост при условията на ал. 2, т. 3 чрез замяна със земеделски земи от държавния поземлен фонд или от общинския поземлен фонд, не могат да се раздробяват чрез разпоредителни сделки и да се променя предназначението им за срок 10 години от извършването на замяната.

(11) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните публикува на интернет страницата на министерството заповедите за замяна на земеделски земи от държавния поземлен фонд, с изключение на съдържащите се лични данни.

Чл. 24д. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) (1) Собственици на овощни насаждения може да придобият право на собственост върху земеделски земи от държавния и общинския поземлен фонд по пазарни цени след изтичане на 5 години от създаването на насажденията и при условие, че са:

1. (изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) създадени и се ползват по силата на договор с министъра на земеделието и храните, съответно с кмета на общината;

2. придобити чрез приватизационна сделка;

3. придобити от организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби.

(2) В срок 20 години от придобиване правото на собственост върху земеделските земи по ал. 1 не може да се извършва промяна на начина им на трайно ползване, както и промяна на предназначението им за неземеделски нужди.

Чл. 25. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Земеделската земя, която не принадлежи на граждани, юридически лица или държавата, е общинска собственост. Собствеността на общините върху мерите и пасищата е публична и може да се обявява за частна общинска собственост при промяна на предназначението на мерите и пасищата по реда на Закона за общинската собственост в определените в ал. 3 случаи. Общинският съвет може да определя такса за ползване на общинските мери и пасища, приходите от която се използват за поддържането им.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Възстановява се правото на собственост на общините върху земеделските земи, отнети им безвъзмездно и предоставени на

държавни земеделски стопанства, трудовокооперативни земеделски стопанства, аграрно-промишлени комплекси и агрофирми, както и на държавни горски стопанства, когато са били включени в държавния горски фонд, освен ако са горски разсадници и полезащитни горски пояси.

(3) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Промяна на предназначението на мерите и пасищата по ал. 1 се допуска по изключение за:

1. изграждане на обекти на техническата инфраструктура по смисъла на Закона за устройство на територията;

2. (изм. - ДВ, бр. 16 от 2013 г.) инвестиционни проекти, получили сертификат за инвестиции клас А или клас Б или за приоритетен инвестиционен проект по Закона за насърчаване на инвестициите, когато това е заявено при сертифицирането на проекта;

3. (изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) създаване на нови или разширяване строителните граници на съществуващи урбанизирани територии (населени места и селищни образувания), както и създаване или разширяване границите на отделни урегулирани поземлени имоти извън тях;

4. (изм. - ДВ, бр. 79 от 2020 г.) изпълнение на дейности по предоставени концесии по Закона за подземните богатства и за инвестиционни проекти, свързани със социално-икономическото развитие на общината;

5. (нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) други случаи, определени в закон.

(4) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) В случаите по ал. 3 върху мерите и пасищата могат да се учредяват ограничени вещни права и сервитути.

(5) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Общинският съвет приема решение за изразяване на предварително съгласие за промяна на предназначението по ал. 3 и за учредяване на правата по ал. 4 с мнозинство две трети от общия брой на общинските съветници при спазване на специалните закони и на нормативите за поддържане на резерв от постоянно затревени площи, както и при условие, че не е налице недостиг от земи за нуждите на животновъдството. С решението общинският съвет определя и срока на валидност на предварителното съгласие.

(6) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Промяната на предназначението на мерите и пасищата се извършва при спазване на условията и реда на Закона за опазване на земеделските земи.

(7) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Промяната на предназначението на мерите и пасищата за нуждите на юридическо и физическо лице се допуска, след като в полза на лицето бъдат учредени ограничените вещни права по ал. 4.

(8) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)

(9) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Условията и редът за промяна на начина на трайно ползване на мерите и пасищата за други земеделски нужди се определят в правилника за прилагане на закона.

(10) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него лица и общинските съвети могат да предоставят на гражданите безвъзмездно правото на ползване от държавния или общинския поземлен фонд върху слабопродуктивни земи и върху земи в обезлюдени райони, определени от Министерския съвет. Лицата, обработвали предоставената им земя повече от десет години, могат да придобият безвъзмездно правото на собственост по решение на общинския съвет, а когато се придобива правото на собственост върху земя от държавния поземлен фонд - със заповед на министъра на земеделието и храните.

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Собствениците на земи, включени в трудовокооперативни земеделски стопанства и държавни земеделски стопанства, членовете на трудовокооперативни земеделски стопанства или на други образувани въз основа на тях селскостопански организации, както и лицата в трудовоправни отношения с тях, имат право на дялове от имуществото на посочените организации. Размерът на дяловете се определя въз основа на приноса им при придобиването му - внесена земя, трайни насаждения, трудов стаж и неизплатени инвентарни вноски. Разпределението им се извършва при условия и по ред, посочени в правилника за прилагането на този закон, при равно съотношение между внесената земя и трудов стаж след приспадане на неизплатените инвентарни вноски. Ако правоимащото лице не е внесло земя и основни средства, трудовото му участие се взема предвид, когато не е по-малко от 5 години.

(2) Членовете на кооперативните земеделски стопанства имат право да получат своя дял при прекратяване на членството си.

(3) Право на дял имат и лицата и техните наследници, които са прекратили членството си преди влизане на закона в сила.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Когато няколко лица по ал. 1 са поискали предоставяне на определена вещ, свързана със земеделското производство, срещу дялове в имуществото на организация по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, предимство имат тези, които произвеждат земеделска продукция или извършват производствени услуги във връзка с това, а ако няколко лица отговарят на това изискване - тези, чиито дялове покриват по-голяма част от стойността на исканата вещ.

(6) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Лицата, които са придобили собствеността върху сгради и съоръжения от имуществото на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, могат да придобият застроените и прилежащите площи без провеждане на търг. Застроените и прилежащите площи, включително когато са разположени извън границите на урбанизирана територия (населено място или селищно образувание), се оценяват по реда на чл. 90 от Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 78 от 2006 г.; изм., бр. 26 и 51 от 2007 г., бр. 64, 80 и 91 от 2008 г., бр. 7, 25, 62 и 93 от 2009 г., бр. 31, 52, 58 и 69 от 2010 г., бр. 61, 80 и 105 от 2011 г., бр. 24 и 47 от 2012 г., бр. 62, 80 и 87 от 2013 г. и бр. 13, 15 и 102 от 2014 г.). Данъчната оценка се определя като за земи в строителни граници и това обстоятелство се посочва изрично в удостоверението за данъчна оценка. Процедурата за продажба се провежда от министъра на земеделието и храните или от директора на съответната областна дирекция "Земеделие", които се подпомагат от постоянно действаща комисия. Когато процедурата се провежда от директора на областната дирекция "Земеделие", в състава на комисията участват и длъжностни лица от Министерството на земеделието и храните, определени със заповед на министъра. Продажбата се извършва със заповед на министъра на земеделието и храните или на директора на областната дирекция "Земеделие" и с писмен договор, който се вписва в службата по вписванията.

(7) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Лицата, внесли дял в кооперация по чл. 27, при напускане на кооперацията имат право да получат дял от имуществото на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби в размер, съответстващ на дяловете им.

(8) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., изм. -

ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или оправомощено от него лице може да се разпорежда със земи, незаети със сгради и съоръжения или прилежащи площи към тях на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби и по § 29 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 и 124 от 1997 г.), които са негодни за земеделско ползване и не подлежат на възстановяване само чрез търг при условия и по ред, определени в правилника за прилагането на закона. В първия търг участват само собственици на имоти, съседни на имота - предмет на търга, като в следващите търгове може да участват всички заинтересовани лица.

(9) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или оправомощено от него длъжностно лице може да се разпорежда със земеделските земи по § 12а от преходните и заключителните разпоредби по реда на ал. 8.

(10) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., предишна ал. 9 - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните прави предложение до областния управител за издаване на актове за държавна собственост по данни, предоставени от областните дирекции "Земеделие".

(11) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г.) Областният управител по местонахождението на имота издава акт за държавна собственост за земите от бившите стопански дворове на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби и по § 29 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 и 124 от 1997 г.), върху които са разположени сгради и/или съоръжения от тяхното имущество, без оглед на това, дали същите са били законно построени, както и за незаети със сгради и съоръжения или прилежащи площи към тях, но негодни за земеделско ползване и неподлежащи на възстановяване земи, в едномесечен срок от постъпването на предложението по ал. 10. Актът за държавна собственост подлежи на вписване.

Чл. 27а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) (1) Собствениците на сгради и на съоръжения от имуществото на прекратените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби дължат суми за ползването на земята до придобиване на правото на собственост върху застроените и прилежащите площи.

(2) Лицата, придобили право на собственост върху сградите и съоръженията по ал. 1 до 9 февруари 2011 г., дължат сумите за ползване на земята след тази дата.

(3) Лицата, придобили право на собственост върху сградите или съоръженията след 9 февруари 2011 г., дължат сумите за ползване на земята от датата на придобиване на сградите или съоръженията.

(4) При разпореждане със собствеността върху сградите и съоръженията по ал. 1 се представя документ за платени суми за ползване на земята до датата на разпореждането със сградите или съоръженията.

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Възстановява се на трудовокооперативните

земеделски стопанства правото на собственост върху имуществото и парите, които са иззети от тях или от преобразувани въз основа на тях държавни земеделски стопанства, или е предадено на други организации.

(2) (Отм., нова - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Когато това имущество съставлява неделима част от съществуващите фондове и обектът не е изменил предназначението си от създаването му до сега, то се възстановява на собственика, който заплаща разликата в стойността.

(3) Когато имуществото на трудовокооперативното земеделско стопанство е било предадено на държавно земеделско стопанство, машинно-тракторна станция и на други държавни организации и впоследствие е влязло в имуществото на фирми, дяловото участие на трудовокооперативното земеделско стопанство, респективно на правоприемниците му, се определя в съответствие с имуществото, предадено от трудовокооперативното земеделско стопанство на държавно земеделско стопанство и на други държавни организации.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

(5) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Правото на собственост върху земеделски земи, отнети от Българската православна църква и другите религиозни общности, кооперации и от други организации, се възстановява по тяхно искане, освен ако след отнемането им са законно застроени със сгради, които нямат земеделско предназначение или с тях са оземлени граждани. В тези случаи на съответните организации се предоставя равностоен имот от държавния или общинския поземлен фонд. При липса на такава земя собствениците се обезщетяват с поименни компенсационни бонове.

(2) Със съгласието на организациите по ал. 1 възстановяването на правото на собственост може да стане и в други райони на страната.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Предишен текст на чл. 30 - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Имуществото на заличените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, което лицата по чл. 27, ал. 1 не желаят да получат в дял и което не може да бъде продадено, се предоставя безвъзмездно на общината, в която то се намира. При наличие на държавно имущество общините са длъжни да предоставят същото на Министерството на земеделието и храните.

(2) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) След изтичане на 5-годишен срок от предаването на имуществото по ал. 1, изречение първо, то става общинска собственост.

(3) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Документите на заличените организации по § 12 се предават по опис от лицата по § 29 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г.; бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 от 1997 г.) на кмета в кметството, където е било седалището на организацията.

Глава четвърта.

ОРГАНИ ПО ПОЗЕМЛЕНАТА СОБСТВЕНОСТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 28 ОТ 1992 Г.)

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., предишен текст на чл. 31 - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Органи по поземлената собственост са Министерството на земеделието и храните, областните дирекции "Земеделие" и общинските служби по земеделие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието и храните съгласувано с министъра на финансите одобрява тарифа за държавните такси, за поддържане и осъвременяване на плановете за земеразделяне и за извършването на други административни услуги от органите на поземлената собственост. Таксите се внасят в бюджета на Министерството на земеделието и храните.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) При определени с договор условия Министерството на земеделието и храните предоставя безвъзмездно на държавни органи - разпоредители с бюджет, и на общини цифрова информация от картата на възстановената собственост, необходима за изпълнение на техни правомощия.

Чл. 32. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.)

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) (1) (Изречение четвърто обявено за противоконституционно с РКС № 7 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Областните дирекции "Земеделие" са специализирана териториална администрация към министъра на земеделието и храните. Те са юридически лица на бюджетна издръжка. Общинските служби по земеделие са териториални звена на областните дирекции "Земеделие". Дейността, структурата, организацията на работа и числеността на персонала на областните дирекции "Земеделие" се уреждат с устройствен правилник, издаден от министъра на земеделието и храните.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2000 г., в сила от 01.01.2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Общинските служби по земеделие възстановяват собствеността върху земи и гори по реда на закона, провеждат аграрната държавна политика на територията, както и извършват друга дейност, определена с правилника за прилагане на закона и устройствения правилник на Министерството на земеделието и храните. Общинските служби по земеделие поддържат и осъвременяват плановете за земеразделяне и другите материали и данни, получени при прилагането на закона, и издават скици при извършване на разпоредителни сделки и делба на земеделски земи до одобряването на кадастрална карта и кадастрални регистри за съответната територия по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър.

(3) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г.,

изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Извършването на дейностите по поддържането и осъвременяването на планове за земеразделяне и другите материали и данни, получени при прилагането на закона, се възлага по предложение на общинската служба по земеделие от министъра на земеделието и храните или упълномощени от него лица на изпълнители в едномесечен срок от влизането в сила на планове за земеразделяне.

(4) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Правомощията на министъра на земеделието и храните по приложението на закона могат да се упражняват и от писмено упълномощени от него лица.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.)

(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Решенията на общинските служби по земеделие във връзка с възстановяването на собствеността и обезщетяването на собствениците по реда на този закон и на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, както и във връзка с оземляването на граждани, се подписват от началника на службата, от служители, определени от директора на областната дирекция "Земеделие", и от длъжностни лица, определени от министъра на земеделието и храните.

Чл. 34. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) По искане на собствениците или на ползвателите на правно основание, земеделските имоти с възстановено право на собственост се изземват със заповед на кмета на общината по местонахождение на имотите от лицата, които ги ползват без правно основание, и се предоставят на собствениците им, съответно на ползвателите им на правно основание. За установяване на неправомерното ползване кметът служебно изисква информация от Държавен фонд "Земеделие" - Разплащателна агенция, или от регионалните му териториални структури и/или от общинската служба по земеделие по местонахождението на имотите, съответно от службата по геодезия, картография и кадастър.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Заповедта на кмета, както и отказът му да издаде такава заповед подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпорежи друго.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г.) Заповедта на кмета се изпълнява по административен ред със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Земите от общинския поземлен фонд се изземват от лицата, които ги ползват без правно основание, по реда на чл. 65 от Закона за общинската собственост.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Лицата, отстранени от ползването на имота по този ред, нямат право на обезщетение.

(6) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г.) В 7-дневен срок от датата на получаване на заповедта по ал. 1 ползвател, който ползва без правно основание земеделска земя,

може да внесе по банкова сметка за чужди средства на общината сума, представляваща трикратния размер на средното годишно рентно плащане за землищата от общината през предходната година за времето на неправомерното ползване. В този случай се спира изпълнението на заповедта, като правоимащите лица се уведомяват в тридневен срок от кмета на общината по реда на Административнопроцесуалния кодекс за правото им да получат депозирания сума. В случай, че в 10-дневен срок от получаване на уведомлението правоимащите лица изразят писмено съгласие за получаване на депозирания сума, издадената заповед се отменя от кмета на общината. При липса на изрично писмено съгласие издадената заповед подлежи на незабавно изпълнение.

(7) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Условието по ал. 6 се посочват в заповедта по ал. 1.

(8) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) В случаите на неправомерно ползване на земи от държавния поземлен фонд заповедта по ал. 1 се издава от директора на областната дирекция "Земеделие". Сумите по ал. 6 се превеждат по сметка на Министерството на земеделието и храните.

(9) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) В случаите по ал. 4 сумите по ал. 6 се внасят в бюджета на общината.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 123 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.)

Чл. 34б. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.)

Чл. 34в. (Нов - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) В случаите по чл. 17, ал. 8 и по § 31, 32 и 34 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 98 от 1997 г.; изм., бр. 36 и 88 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) от момента на обнародването в "Държавен вестник" на заповедта за преработка на плана по чл. 17, ал. 8 се смятат за обезсилени по право всички издадени решения на общинската служба по земеделие и издадените въз основа на тях констативни нотариални актове за засегнатите от преработката имоти.

Глава пета.

ОБЕЗЩЕТАВАНЕ (НОВА - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г.)

Чл. 35. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) Обезщетяването на собствениците на земеделски земи, които подлежат на възстановяване по този закон, когато собствеността не може да се възстанови по другите начини, определени със закон, се извършва с поименни компенсационни бонове.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Поименните компенсационни бонове са поименни и безналични. Редът за тяхното издаване, сделките и плащанията с тях се уреждат с отделен закон. Те могат да се ползват само за закупуване чрез търг на земеделски земи от държавния поземлен фонд, за участие на притежателите им в приватизацията, както и за ползване и придобиване на собственост на земите по чл. 27, ал. 6.

(4) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Участници в търговете за земеделски земи от държавния поземлен фонд могат да бъдат единствено притежатели на поименни компенсационни бонове, на компенсаторни записи и на жилищни компенсаторни записи.

(5) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) Четиридесет на сто от предложената цена в търговете за земеделски земи от държавния поземлен фонд по ал. 3 се заплащат от спечелилия участник с парични средства.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Поименните компенсационни бонове могат да се прехвърлят без ограничения.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Поименните компенсационни бонове могат да се наследяват.

(8) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) Поименните компенсационни бонове не могат да служат за обезпечение и като платежно средство, освен в случаите по ал. 3.

(9) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Поименните компенсационни бонове имат номинал от 1000 единици всеки един. При определяне размера на обезщетенията чрез поименни компенсационни бонове на правоимащите лица, както и на плащанията с тях в случаите, посочени в ал. 3, всяка единица от номинала им се равнява на 0,000511 евро.

Чл. 36. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинските служби по земеделие определят паричния размер на дължимите обезщетения и броя поименни компенсационни бонове, които се полагат на правоимащите лица по чл. 35, ал. 1.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Размерът на обезщетенията по ал. 1, включително за земеделски земи, включени в границите на урбанизираните територии (населени места и селищни образувания) се определя по реда на наредба, приета от Министерския съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Оценките на общинските земи, върху които е било учредено право на ползване въз основа на актовете, посочени в § 4 от преходните и заключителните разпоредби, се определят с решение на общинския съвет по реда на Закона за общинската собственост. Определената от общинския съвет цена не може да бъде по-ниска от оценката, определена по реда на ал. 2.

Чл. 37. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 47 от 2002 г., в сила от 12.06.2002 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Условиата, сроковете и редът за обезщетяване с поименни компенсационни бонове се определят с правилника за прилагане на закона.

Чл. 37а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Общинските служби по земеделие са длъжни да водят регистър за изпратените до органите по Закона за сделките с компенсаторни инструменти удостоверителни документи и за получените и връчените на притежателите на компенсаторни инструменти удостоверителни документи.

Глава пета "а".

ПОЛЗВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ (НОВА - ДВ, БР. 99 ОТ 2002 Г.)

Чл. 37б. (1) (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., предишен текст на чл. 37б, доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. и доп.

- ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) Всеки собственик подава в общинската служба по земеделие по местонахождение на имота декларация по образец, в която се посочват формата на стопанисване и начинът на трайно ползване на земите. Декларацията, подадена от един съсобственик, ползва всички съсобственици. Ползвателите на земеделски земи в срок до 30 юни са длъжни да представят в общинската служба по земеделие копие от договорите за наем, аренда или съвместна обработка на земята, с които ще участват в споразумението. При представяне на два и повече неписани в службата по вписвания договори за един и същ имот регистрация се извършва на договора, посочен в подадената от собственика декларация. Ако собственикът не е подал декларация, общинската служба по земеделие уведомява страните по договорите. За неписаните договори, в които е предвидено продължаване на уговорения срок, се представя и изрично писмено споразумение между страните за продължаване срока на договора. Общинската служба по земеделие води регистър на собствениците и ползвателите на земеделски земи и предоставя информация за тях на ползвателите, участващи в споразумението по чл. 37в с цел насърчаване на уедруено ползване и създаване на масиви.

(2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) Декларацията по ал. 1 се подава в срок до 31 юли лично или чрез пълномощник и важи за следващата стопанска година.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г.) В срока по ал. 2 ползвателите могат да подадат в общинската служба по земеделие заявление за участие в споразумение по чл. 37в с приложен към заявлението опис на имоти за участие в масиви за ползване, съгласно регистрираните в общинската служба по земеделие договори и/или документи за собственост. Към заявлението ползвателите прилагат декларация, че не са свързани лица по смисъла на Търговския закон с лица, които не са изплатили задълженията си по чл. 34, ал. 6 и по чл. 37в, ал. 7 за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) В срок до 10 август общинската служба по земеделие предоставя на комисията по чл. 37в, ал. 1 на хартиен и/или на магнитен носител списък и картен материал за имотите по чл. 37в, ал. 3 с данни за техните собственици и дължимото рентно плащане.

(5) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) В общинската служба по земеделие се регистрират договори за наем на земеделска земя, сключени при спазване на изискванията на чл. 4а и 4б, както и договори за аренда, сключени при спазване на изискванията на този закон и на Закона за арендата в земеделието.

(6) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) Когато за един и същ имот са представени за регистриране повече от един договор за наем или за аренда на земеделска земя, в общинската служба по земеделие се регистрира:

1. договорът, вписан в службата по вписвания с най-ранна дата;
2. вписаният договор - при представяне за регистриране на вписан и неписан договор.

(7) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните утвърждава правила за регистрация на договорите за наем и за аренда на земеделска земя в общинските служби по земеделие.

Чл. 37в. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Масиви за ползване на земеделски земи се създават по споразумение между собствениците и/или ползвателите. Сключването на споразумението се ръководи от комисия за всяко землище на територията на общината, определена със заповед на директора на областната дирекция "Земеделие" в срок до 5 август на съответната година. В състава на комисията се включват: кметът

на населеното място, съответно кметският наместник или оправомощени от тях длъжностни лица, представител на общинската служба по земеделие и представител на областната дирекция "Земеделие". При изготвянето на проекта на разпределение в работата на комисията участват и собствениците и/или ползвателите на земеделски имоти в съответното землище, заявили изричното си желание за участие в процедурата за създаване на масиви за ползване по чл. 37б, ал. 3.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Споразумението се сключва по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните, и съдържа данни за комисията, участниците, разпределените им имоти или части от имоти, включително по ал. 3, и дължимото за тях рентно плащане. Неразделна част от споразумението е картата за разпределение на масивите за ползване. Споразумението и картата се подписват от участниците и се предоставят на председателя на комисията по ал. 1. В споразумението участват ползватели, които са изплатили задълженията си по ал. 7 и по чл. 34 за земите по ал. 3, т. 2 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд. Споразумението се сключва и актуализира всяка година до 30 август за следващата стопанска година по смисъла на § 2, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за арендата в земеделието. В него не могат да се включват имоти, декларирани за обработване в реалните им граници, както и имоти с начин на трайно ползване пасища, мери и ливади. Споразумението влиза в сила, когато е подписано от не по-малко от две трети от ползвателите, участващи в процедурата, и при условие че обхваща не по-малко от две трети от площта в съответното землище, определена за създаване на масивите за ползване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Когато между ползвателите не се постигне споразумение при условията на ал. 1 и 2, както и за останалата до една трета от земите, които споразумението не обхваща, комисията съставя проект за разпределение на ползването на земите по масиви до 15 септември на съответната година по следния ред:

1. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) ползвателите се разпределят в масив/и, в които преобладава регистрираното им правно основание, пропорционално увеличено с площта на имотите по т. 2;

2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) площта на земеделските земи, за които няма сключени договори и не са подадени декларации от собствениците им по чл. 37б, се разпределя между ползвателите на съответния масив пропорционално на площта и съобразно начина на трайно ползване на собствената и/или арендуваната/наетата земеделска земя в съответното землище.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Комисията изготвя доклад до директора на областната дирекция "Земеделие", който съдържа сключеното споразумение, разпределението на масивите за ползване, данни за земите по ал. 3, т. 2, за техните собственици и дължимото рентно плащане, въз основа на който директорът на областна дирекция "Земеделие" издава заповед за разпределение на масивите в землището в срок до 1 октомври на съответната година. В масивите за ползване могат да се включват и проектираните в плана за земеразделяне полски пътища и отразените в плана за земеразделяне, в картата на съществуващи и възстановими стари граници и в картата на възстановената собственост напоителни канали, които не функционират, попадащи в масиви за ползване на съответния ползвател.

(5) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г.,

изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Заповедта по ал. 4 се обявява в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикува на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция "Земеделие" в срок до 10 октомври. Заповедта може да бъде обжалвана в 14-дневен срок пред районния съд.

(6) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Обжалването на заповедта по ал. 4 не спира изпълнението ѝ.

(7) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г.) Ползвател на земеделски земи, на който със заповедта по ал. 4 са определени земите по ал. 3, т. 2, внася по сметка за чужди средства на съответната областна дирекция "Земеделие" сума в размер на средното годишно рентно плащане за землището в срок до три месеца от публикуване на заповедта по ал. 4. Сумите са депозитни и се изплащат от областната дирекция "Земеделие" на правоимащите лица въз основа на заповедта на директора на областната дирекция "Земеделие" по ал. 4 в 10-годишен срок. За ползвателите, които не са заплатили сумите за ползваните земи по ал. 3, т. 2 съгласно заповедта по ал. 4, директорът на областната дирекция "Земеделие" издава заповед за заплащане на трикратния размер на средното годишно рентно плащане за землището. В 7-дневен срок от получаване на заповедта ползвателите превеждат сумите по сметка на съответната областна дирекция "Земеделие".

(8) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г.) Въвод за ползване на масив или негови части се извършва по искане на ползвателите от общинската служба по земеделие въз основа на заповед на директора на областната дирекция "Земеделие" след прибирането на реколтата и заплащане на сумите по ал. 7.

(9) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Масивите се отразяват върху извадка от картата на землището и се обявяват публично в кметството и общинската служба по земеделие.

(10) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Земи от държавния и общинския поземлен фонд, които не могат да се обособят в самостоятелни масиви и за тях не са сключени договори за наем или за аренда, преди издаването на заповедта по ал. 4 могат да бъдат предоставени на ползватели на съответните масиви по тяхно искане със заповед на министъра на земеделието и храните или на оправомощено от него лице, съответно на кмета на общината. Договорът се сключва за едногодишно ползване след заплащане на по-високата сума между най-високата тръжна цена на която са сключени договорите за землището за земите от държавния поземлен фонд за годината и размера на средното годишно рентно плащане за землището в общината.

(11) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) За земи от държавния и общинския поземлен фонд, които се ползват без правно основание, се прилага чл. 24, ал. 7 съответно чл. 34, ал. 6.

(12) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Когато в срока по ал. 1 и 4 директорът на областната дирекция "Земеделие" не издаде заповедта, всяко заинтересовано лице може да поиска издаването ѝ от министъра на земеделието и храните или определено от него длъжностно лице от състава на министерството.

(13) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните или оправомощено от него лице издава заповедите по ал. 1 или ал. 4 в едномесечен срок от поискването им по реда на ал. 12.

(14) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., нова - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) Споразумението за създаване на масиви за ползване или разпределението на масивите за ползване се смята за правно основание по смисъла на Закона за подпомагане на земеделските производители, а в частта за земите по ал. 3 се смята за правно основание, при условие че е извършено плащане за тях.

(15) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 12.04.2024 г.) Земеделски земи, включени в масиви за ползване, които са сертифицирани за биологично производство и/или за тях са одобрени проекти за инвестиции в напоителни системи по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. и/или по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за програмен период 2023 - 2027 г., и/или по Националния план за възстановяване и устойчивост, и/или такива са изградени със собствени средства, се разпределят на съответните лица без промяна на местоположението, когато:

1. (отм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г., в сила от 01.05.2024 г.)

2. са представили по реда на чл. 37б за участие в процедурата имоти с регистрирани правни основания за тях с площ, по-голяма или равна на площта, сертифицирана за биологично производство, и/или са представили по реда на чл. 37б за участие в процедурата имоти с площ, по-голяма или равна на площта, за която са одобрени проекти за инвестиции в напоителни системи;

3. са заявили желанието си да участват в процедурата за създаване на масиви за ползване по реда на този член.

(16) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Директорът на областната дирекция "Земеделие" след влизането в сила на заповедта по ал. 4 подава искане до общинския съвет за предоставяне на имотите - полски пътища, попадащи в масивите за ползване, по цена в размер на средното годишно рентно плащане за землището. Общинският съвет приема решение в едномесечен срок от подаване на искането. В 7-дневен срок от влизането в сила на решението кметът издава заповед, която се публикува на интернет страницата на общината. В едномесечен срок от издаване на заповедта ползвателите внасят по банкова сметка на общината сумата за определените за ползване полски пътища и сключват договори за съответната стопанска година с кмета на общината. Когато в едномесечен срок от искането общинският съвет не е приел решение, директорът на областната дирекция "Земеделие" определя със заповед цена на имотите - полски пътища, в размер на средното годишно рентно плащане за землището. Заповедта се обявява в кметството и в сградата на общинската служба по земеделие и се публикува на интернет страницата на общината и на съответната областна дирекция "Земеделие". Въз основа на заповедта ползвателите внасят сумата по банкова сметка на общината в едномесечен срок от издаването ѝ.

(17) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Ползвателят, на който са предоставени полските пътища, осигурява достъп до имотите, декларирани и заявени за ползване в реални граници през следващата стопанска година.

(18) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) В срок до 25 юли държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите предоставят на областните дирекции "Земеделие" и на общинските съвети списък по землища на поземлените имоти в горски територии, в които през следващата стопанска година ще се извършват дейности по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча.

(19) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Въз основа на списъка по ал. 18 комисията по ал. 1 определя имотите - полски пътища, които да осигуряват достъп до съответните поземлени имоти в горски територии за извършване на дейностите по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча и писмено уведомява за това съответното държавно предприятие по чл. 163 от Закона за горите. Определените полски пътища не се включват в искането до общинския съвет и в заповедта по ал. 16.

(20) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Лицата, които ползват имотите - полски пътища по ал. 19, са длъжни за своя сметка да отстранят всички повреди на имотите, настъпили в резултат на дейността им.

(21) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Средствата, събрани по реда на ал. 16, както и от наложените глоби и имуществени санкции по чл. 38, ал. 2 и 3, постъпили по сметка на общината, се разходват по заповед на кмета на общината за трасиране и поддържане на полските пътища, както и за почистване на самозалесили се земеделски имоти, общинска собственост.

Чл. 37г. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Условието и редът за определянето на масивите за ползване на земеделските земи и за сключване, изменение и прекратяване на споразумението се определят в правилника за прилагането на закона.

Чл. 37д. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) (1) Държавата насърчава извършването на замени и покупко-продажби между съседни имоти с цел тяхното окрупняване, като поема разходите, свързани с техническите дейности по осъществяването на замените и покупко-продажбите.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г.) Лицата не могат да се разпореждат с придобитите по ал. 1 земеделски земи от държавния и от общинския поземлен фонд и да променят предназначението им за срок 10 години.

Чл. 37е. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Влезният в сила план за земеразделяне и одобрената карта на съществуващите или възстановими на терена стари реални граници на земеделски земи, както и картата на възстановената собственост могат да бъдат изменени за създаване на уедрени поземлени имоти със заповед на министъра на земеделието и храните. Заповедта се издава въз основа на писмено споразумение с нотариално заверени подписи на собствениците на земеделски земи и одобрен план за уедряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Когато в плана за уедряване са включени земеделски земи - държавна или общинска собственост, споразумението по ал. 1 се подписва от министъра на земеделието и храните, съответно от кмета на общината или от оправомощени от тях лица.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Общинската служба по земеделие въз основа на одобрения план за уедряване издава решения и скици за уедрените поземлени имоти. В решението се описват размерът и категорията на имота, неговото местоположение (граници, съседи) и ограниченията на собствеността с посочване на основанията за това. Решението се връчва по реда на Гражданския процесуален кодекс и не подлежи на обжалване. Собствеността върху уедрените поземлени имоти се придобива от влизане в сила на решението на общинската служба по земеделие, което, придружено със скица, удостоверява правото на собственост и има силата на нотариален акт.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В плана за уедряване не се включват имоти, върху които е наложена ипотека, възбрана, обременени са с други вещни тежести, предмет са на висящ съдебен спор за правото на собственост, или ограничени вещни права, за които се извършва делба, или са предмет на процедура по отчуждаване.

(6) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Имоти с наложени ограничения на ползването, включително произтичащи от разположението им в защитени или нарушени територии и зони, се включват в плана за уедряване със съгласието на собствениците.

(7) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Договорите за наем или за аренда на имоти, включени в плана за уедряване, се прекратяват с влизане в сила на решението за уедрените имоти след изтичане на съответната стопанска година.

(8) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Разходите за създаване на уедрени поземлени имоти по споразумение на собствениците са за тяхна сметка.

(9) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Условието и редът за изготвяне и одобряване на плана за уедряване се определят с правилника за прилагане на закона.

(10) (Предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Одобреният план за уедряване се отразява служебно в картата на възстановената собственост или кадастралната карта и регистрите към тях. За отразяването му и за издаването на скиците за уедрените имоти не се дължат такси.

Чл. 37ж. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., нов - ДВ, бр. 13 от 2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) (1) Масиви за ползване на пасища, мери и ливади може да се създават по споразумение между собственици и/или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ. Споразумението се одобрява ежегодно до 30 декември за следващата календарна година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Лицата по ал. 1, които отговарят на условията по чл. 37и, ал. 4, може до 31 октомври да подадат в общинската служба по земеделие по местонахождение на пасищата, мерите и ливадите заявление по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните, за участие в споразумение. Заявлението се подава лично или чрез пълномощник и при възможност се представя и на оптичен носител.

(3) В заявлението се посочват имотите, ползвани по договори, регистрирани в общинската служба по земеделие и/или документи за собственост, с които лицето по ал. 1 желае да участва в споразумението. Към заявлението лицата прилагат декларация, че нямат задължения по ал. 12, чл. 34, ал. 6 и чл. 37в, ал. 7, както и задължения към държавния и общинския поземлен фонд и не са свързани лица по смисъла на Търговския закон с лица, които имат такива задължения.

(4) Изготвянето на споразумението се ръководи от комисия за всяко землище, за което има подадени заявления по ал. 2 и декларации по чл. 37б, ал. 1. Директорът на съответната областна дирекция "Земеделие" до 5 ноември назначава комисия, чийто състав се определя по реда на чл. 37в, ал. 1.

(5) Площта на имоти с начин на трайно ползване пасища, мери и ливади, за които няма сключени договори и не са подадени декларации по чл. 37б, ал. 1, с изключение на имотите от държавния и общинския поземлен фонд, се разпределя със споразумението между лицата по ал. 1.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Споразумението се изготвя до 10 декември по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните, като чл. 37в, ал. 2, изречения първо, второ и трето се прилагат съответно.

(7) За изготвянето на споразумението комисията по ал. 4 до 10 ноември предоставя на лицата по ал. 1:

1. данни за регистрираните в общинската служба по земеделие договори за ползване и/или документи за собственост на пасища, мери и ливади, заявени или деклариращи за:

а) ползване в реалните им граници;

б) участие в споразумение;

2. актуална справка по ал. 9;

3. данни за задължения по ал. 12, чл. 34, ал. 6 и чл. 37в, ал. 7;

4. размера на средното годишно рентно плащане за землището.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Лице по ал. 1, на което е разпределена площ, по-голяма от определената в чл. 37и, ал. 4, прилага към

споразумението декларация за имотите, които няма да заявява за подпомагане по реда на Закона за подпомагане на земеделските производители. Декларацията е по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните.

(9) Комисията извършва проверка дали лицата по ал. 1 отговарят на условията по чл. 37и, ал. 4 въз основа на изготвена и предоставена от БАБХ официална справка за всички регистрирани до 20 октомври на текущата година в Интегрираната информационна система на БАБХ:

1. животновъдни обекти;
2. собственици или ползватели на регистрирани животновъдни обекти;
3. пасищни селскостопански животни в животновъдните обекти.

(10) Комисията до 20 декември изготвя доклад до директора на съответната областна дирекция "Земеделие", който съдържа данни за площите по ал. 5, техните собственици, дължимото рентно плащане, площите по ал. 7, т. 1, както и данни дали са налице условията по чл. 37и, ал. 4. Към доклада се прилагат споразумението и декларациите по ал. 8.

(11) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Въз основа на доклада по ал. 10 директорът на съответната областна дирекция "Земеделие" до 30 декември издава заповед по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните, за одобряване на споразумението и разпределението на масивите за ползване. Заповедта се обявява незабавно, като чл. 37в, ал. 5 и 6 се прилагат съответно.

(12) Лице по ал. 1, на което със заповедта по ал. 11 са определени площи по ал. 5, внася по сметка за чужди средства на съответната областна дирекция "Земеделие" сума в размер на средното годишно рентно плащане за землището в едномесечен срок от публикуване на заповедта, като чл. 37в, ал. 7 се прилага съответно.

Чл. 37з. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) (1) Собственици на земеделски земи, които притежават над 10 на сто от обработваемите земеделски земи в едно землище, могат да предложат план за уедряване, който включва земеделски земи от държавния поземлен фонд, общинския поземлен фонд и земи - собственост на физически и юридически лица. Земеделски земи от държавния поземлен фонд и от общинския поземлен фонд могат да се включват в плана за уедряване, при условие че се постигне увеличаване на средния размер на имотите от държавния поземлен фонд и от общинския поземлен фонд най-малко с 20 на сто.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Заинтересованите лица отправят предложението по ал. 1 до министъра на земеделието и храните.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните се произнася с писмено становище по предложението по ал. 1 в едномесечен срок от получаването му. Когато становището е положително, се изменят влезният в сила план за земеразделяне и одобрената карта на съществуващите или възстановими на терена стари реални граници, както и картата на възстановената собственост, в съответствие с приетия план за уедряване.

Чл. 37и. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) (1) Пасищата, мерите и ливадите от държавния и общинския поземлен фонд се отдават под наем без търг в случаите по чл. 24а, ал. 2, т. 6 на собственици или ползватели на животновъдни обекти, които отглеждат пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, нямат данъчни задължения, както и задължения към Държавен фонд "Земеделие", държавния поземлен фонд, общинския поземлен фонд и за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 и по чл. 37ж, ал. 5. Пасищата, мерите и ливадите се разпределят съобразно броя и вида на регистрираните животни.

(2) Министърът на земеделието и храните съгласува предложените от директорите на областните дирекции "Земеделие" списъци със свободните пасища, мери и ливади от държавния поземлен фонд, които се отдават под наем по ал. 1. Списъците на имотите се обявяват и публикуват в областната дирекция "Земеделие", общинските служби по земеделие, общините и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината в срок до 1 март.

(3) Общинският съвет определя с решение свободните пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд за общо и индивидуално ползване. Списъкът на имотите за общо и индивидуално ползване се обявява и публикува в областната дирекция "Земеделие", общинските служби по земеделие, общините и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината в срок до 1 март.

(4) Пасищата, мерите и ливадите се разпределят между лицата по ал. 1, които имат регистрирани животновъдни обекти в съответното землище в същата или в съседна община, независимо от областта, в която се намира, съобразно броя и вида на регистрираните пасищни селскостопански животни, в зависимост от притежаваните или ползвани на регистрирано правно основание пасища, мери и ливади, но не повече от 15 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и/или до 30 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. На лицата, които отглеждат едри и дребни преживни селскостопански животни с предназначение за производство на мляко или месо и животни от местни (автохтонни) породи, и/или биологично сертифицирани едри и дребни преживни селскостопански животни, се разпределят до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 40 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория.

(5) Лицата по ал. 1 подават заявление до общинската служба по земеделие по местонахождението на животновъдния обект в срок до 10 март. Заявлението е по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните, и се отнася за следващата календарна година. Към заявлението лицата прилагат декларация, че не са свързани лица по смисъла на Търговския закон с лица, които не са изплатили задълженията си по чл. 34, ал. 6, по чл. 37в, ал. 7 за земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2 и по чл. 37ж, ал. 11 за земите по чл. 37ж, ал. 5 за предходните стопански години, както и задълженията си към държавния и общинския поземлен фонд.

(6) (В сила от 12.04.2024 г.) Българската агенция по безопасност на храните изготвя официална справка, утвърдена със заповед на изпълнителния директор на БАБХ, която се публикува на интернет страницата на агенцията. Справката съдържа информация за всички регистрирани в Интегрираната информационна система към 1 февруари на текущата година:

1. животновъдни обекти, регистрирани по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност, в които се отглеждат постоянно или целогодишно пасищни селскостопански животни, с изключение на животновъдни обекти, в които за периода от 15 ноември до 15 март не се отглеждат животни;

2. собственици или ползватели на регистрирани животновъдни обекти;

3. пасищни селскостопански животни в животновъдните обекти.

(7) Разпределянето на пасища, мери и ливади се извършва за всяко землище на територията на общината от комисия, определена със заповед на директора на областната дирекция "Земеделие", издадена в срок до 20 март. В състава на комисията се включват: кметът на населеното място, съответно кметският заместник или оправомощени от тях длъжностни лица, представител на общинската администрация, представител на общинската служба по земеделие, представител на областната дирекция "Земеделие" и представител на областната дирекция по безопасност на храните. Председател на комисията е кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице. На заседанието могат да присъстват лицата по ал. 1, както и представител на областна администрация.

(8) Комисията по ал. 7 въз основа на справката по ал. 6:

1. извършва проверките по чл. 37м, ал. 1;

2. съставя списък на допуснатите до участие в разпределението лица, които отговарят на условията по ал. 1, съдържащ и информацията за тях от справка по ал. 6 и регистрираните им договори за ползване на пасища, мери и ливади;

3. определя необходимата площ при условията на ал. 4 за допуснатите лица в списъка по т. 2 в срок до 20 април;

4. разпределя едновременно имоти или части от имоти от държавния и общинския поземлен фонд до достигане на нормата по ал. 4 при спазване на следната последователност:

а) собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в съответното землище, отглеждащи биологично сертифицирани животни и имащи биологично сертифицирани площи;

б) собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в съответното землище, ползвали съответните имоти по договори с изтекъл срок;

в) собственици или ползватели на животновъдни обекти, регистрирани в съответното землище;

г) собственици или ползватели на животновъдни обекти, съседни на имоти от държавния и/или общинския поземлен фонд, независимо от землището, в което се намират имотите;

5. при недостиг на пасища, мери и ливади от държавния и/или общинския поземлен фонд в землището, в което се намира животновъдният обект, определя с протоколно решение коефициент за редукция на площите, който се прилага спрямо всички лица в землището; при наличие на свободни пасища, мери и ливади в съседно землище в същата или съседна община площите може да се разпределят до достигане на нормата по ал. 4.

(9) Списъкът по ал. 8, т. 2 се публикува по реда на ал. 2 в срок до 30 март. Промени в списъка могат да се правят в 7-дневен срок от неговото публикуване при промяна на обстоятелствата, както и за отстраняване на допуснати грешки и/или непълноти по инициатива на заинтересованите лица, които прилагат съответните доказателства.

(10) Комисията по ал. 7 съставя протокол за разпределение на имотите в срок до 20 май, който се обявява и се публикува в областната дирекция "Земеделие", общинските служби по земеделие, общините и кметствата и на интернет страницата на областната дирекция "Земеделие" и на общината.

(11) Протоколът по ал. 10 може да се обжалва относно площта на имотите в 14-дневен срок пред районния съд. Обжалването не спира изпълнението, освен ако съдът разпорежи друго.

(12) Въз основа на протокола по ал. 10, в срок до 20 юни кметът на общината, съответно директорът на областната дирекция "Земеделие", сключва договор за наем с минимален срок от 5 календарни години, който започва да тече от следващата календарна година. Договорът се сключва след заплащане на по-високата сума между най-високата тръжна цена, на която са сключени договорите за землището за пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд за годината, и размера на средното годишно рентно плащане за землището в общината за пасища, мери и ливади. Договорите съдържат данните по ал. 1, 4 и 10, вписват се в службата по вписванията и се регистрират в общинската служба по земеделие.

(13) (В сила от 12.04.2024 г.) Останалите свободни пасища, мери и ливади от общинския и държавния поземлен фонд се отдават под наем чрез търг, в който се допускат до участие само собственици или ползватели на животновъдни обекти с пасищни селскостопански животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, в същата или в съседна община, независимо от областта, в която се намира. Търговете се провеждат от областната дирекция "Земеделие" - за земите от държавния поземлен фонд, и от кмета на общината - за земите от общинския поземлен фонд. Договорите се сключват за една календарна година.

Чл. 37к. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) (1) (Отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г.)

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Приходите от наемните и арендните плащания за ползване на пасища, мери и ливади от държавния поземлен фонд постъпват в бюджета на Министерството на земеделието и храните, а от общинския поземлен фонд - в бюджета на съответната община.

(3) В договорите за наем и аренда се предвижда увеличаване на наемната или арендната цена с официалния инфлационен индекс на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт.

Чл. 37л. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Пасищата, мерите и ливадите от държавния и общинския поземлен фонд, за които са сключени наемни или арендни договори, не могат да се преотдават за ползване на трети лица.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) Договорите за наем и аренда по чл. 37и, ал. 12:

1. могат да се прекратяват или изменят преди изтичането на срока, по искане на ползвателя.

2. (отм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.)

(3) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) Общината прекратява договорите за наем и аренда за имоти по чл. 19, сключени по реда на чл. 37и, ал. 12, и предоставени от общинския съвет по реда на § 27 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (ДВ, бр. 62 от 2010 г.), след издаване на решението на общинската служба по земеделие и изтичане на стопанската година, в която е издадено решението.

Чл. 37м. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) (1) Ежегодно, в срок до 20 април, комисията по чл. 37и, ал. 7 извършва проверки за спазване на условията по чл. 37и, ал. 1 и 4 по сключените договори за наем на пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд. Протоколът от проверката се представя на директора на областната дирекция "Земеделие" и на кмета на общината.

(2) Спазването на чл. 37и, ал. 1 и 4 се установява въз основа на справка по чл. 37и, ал. 6.

(3) Когато при извършването на проверките се установи, че:

1. в животновъдния обект броят на регистрираните пасищни селскостопански животни е с над 10 на сто по-малък от броя им към 1 февруари на предходната календарна година, договорите се изменят, като площта се определя в съответствие с процентното намаление на броя на животните, преобразувани в животински единици;

2. в животновъдния обект няма регистрирани пасищни селскостопански животни, договорите за наем се прекратяват от кмета на общината, съответно от директора на областната дирекция "Земеделие";

3. е настъпила промяна на условията по чл. 37и, ал. 1, договорите за наем се прекратяват от кмета на общината, съответно от директора на областната дирекция "Земеделие";

4. е заличена регистрацията на животновъдния обект в съответното землище, договорите за наем се прекратяват от кмета на общината, съответно от директора на областната дирекция "Земеделие";

5. сертификатът за отглежданите съгласно правилата за биологично производство едри преживни селскостопански животни за мляко или месо или дребни преживни селскостопански животни е отнет или изтекъл, договорите за наем се прекратяват от кмета на общината, съответно от

директора на областната дирекция "Земеделие".

(4) Въз основа на протокола по ал. 1 договорите за наем се изменят или прекратяват в срок до 31 юли. Пасищата, мерите и ливадите, за които е прекратено правото на ползване, се включват в списъците по чл. 37и, ал. 2 и 3 за следващата календарна година.

(5) Договорите за наем по чл. 37и, ал. 12 не се смятат за правно основание съгласно Закона за подпомагане на земеделските производители, когато при извършване на проверките се установи, че са налице основания за прекратяването им.

(6) Министърът на земеделието и храните, съответно областните управители, упражняват контрол по изпълнение на разпоредбите на ал. 3 по отношение на пасищата, мерите и ливадите от държавния и общинския поземлен фонд.

(7) Алинея 3, т. 1, ал. 4 и 5 не се прилагат за част или всички селскостопански пасищни животни, регистрирани в Интегрираната информационна система на БАБХ, които са засегнати от тежко природно бедствие или епизоотии.

(8) За отглежданите съгласно правилата за биологично производство едри преживни селскостопански животни за мляко или месо или дребни преживни селскостопански животни се извършва и проверка в съответния регистър, а когато такъв не се поддържа, информацията се изисква и получава по служебен път от компетентната администрация.

Чл. 37н. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г.)

Чл. 37о. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) (1) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Общинският съвет определя с решение, прието с мнозинство от общия брой на съветниците:

1. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) размера и местоположението на мерите, пасищата и ливадите за общо и за индивидуално ползване;

2. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) правила за ползването на имотите по т. 1.

(2) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Правилата за ползване на имотите по ал. 1, т. 1 съдържат:

1. перспективен експлоатационен план за паша;

2. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени за общо и за индивидуално ползване, и тяхното разграничаване;

3. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени предимно за косене;

4. прокарите за селскостопански животни до местата за паша и водопоите;

5. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) мерки за опазване, поддържане и подобряване на мерите, пасищата и ливадите, като почистване от храсти и друга нежелана растителност, противоерозионни мероприятия, наторяване, временни ограждения;

6. ветеринарна профилактика;

7. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) частите от мерите, пасищата и ливадите, предназначени за изкуствени пасища, за засяване с подходящи тревни смеси;

8. построяване на навеси;

9. въвеждане и редуване на парцелно ползване на пасищни комплекси;

10. охрана;

11. режим на ползване, забрани и ограничения в зависимост от конкретните дадености на топографски, почвени, климатични и други физически условия, и на развитието на животновъдството на територията на общината;

12. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) карта за ползването на мерите, пасищата и ливадите по физически блокове, определени в Системата за идентификация на земеделските парцели.

(3) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Правилата по ал. 2 се обявяват в интернет страницата на общината.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., предишна ал. 1 - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Общинският съвет ежегодно приема решение с мнозинство от общия брой на съветниците за предоставяне и актуализиране на ползването на мерите, пасищата и ливадите, което съдържа:

1. годишен план за паша;

2. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) съгласие за предоставяне на мери, пасища и ливади за общо и за индивидуално ползване;

3. (изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) задълженията на общината и на ползвателите за поддържането на мерите, пасищата и ливадите.

(5) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Към решението се прилага списък с данни за земеделските стопани или техни сдружения, регистрирани като юридически лица, отглежданите от тях животни, данни за физическите блокове и парцелите на общинските мери, пасища и ливади, карта за ползването на мерите, пасищата и ливадите по физически блокове, определени в Системата за идентификация на земеделските парцели, както и други данни, необходими за кандидатстване за подпомагане по схемата за единно плащане на площ.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Кметът на общината, района, кметството съгласува списъка с областната дирекция по безопасност на храните.

(7) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 14 от 2015 г., отм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.)

(8) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2015 г.) Земеделски стопанин, включен в списъка по ал. 2, може да получи заверено от кмета на общината, района, кметството копие на решението за определяне на ползването на мерите, пасищата и ливадите.

Чл. 37п. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., нов - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) За устройване на постоянни пчелини с над 10 пчелни семейства, на собственици на пчелини, регистрирани по реда на чл. 8 от Закона за пчеларството, може да се учреди право на ползване върху пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд. Правото на ползване се учредява върху свободни маломерни имоти или части от тях, които се определят със ситуационна скица, като се спазват изискванията на Закона за пчеларството. Правото на ползване се учредява без провеждане на търг, по пазарни цени, определени от независим оценител.

(2) При устройване на постоянен пчелин върху пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд се осигурява не по-малко от 3 кв. м и не повече от 10 кв. м площ на едно пчелно семейство, като пчелинът следва да е на разстояние не по-малко от:

1. десет км от регистриран пчелин за производство на елитни пчелни майки и резерватни пчелини;

2. пет км от регистрирани репродуктивни пчелини за производство на племенни пчелни майки;

3. три км от съседни пчелини, регистрирани за отглеждане на пчелни семейства по биологичен начин.

(3) Постоянните пчелини се регистрират в съответствие с чл. 51, ал. 1 и 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и чл. 8 от Закона за пчеларството. Кошерите и пчелните семейства се идентифицират съгласно чл. 51, ал. 9 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

(4) Правото на ползване по ал. 1 се учредява от:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) министъра на земеделието и храните - за пасища, мери и ливади от държавния поземлен фонд;

2. кмета на общината - за пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд.

(5) За учредяване право на ползване по ал. 1 собственикът на пчелина подава заявление, в което посочва срока, за който желае да му бъде учредено правото на ползване. Заявлението се подава до:

1. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) министъра на земеделието и храните чрез директора на съответната областна дирекция "Земеделие" по местонахождението на имота - в случаите по ал. 4, т. 1;

2. кмета на съответната община - в случаите по ал. 4, т. 2.

(6) В случаите по ал. 5, т. 1 въз основа на подаденото заявление директорът на областната дирекция "Земеделие" комплектува преписка, към която се прилагат:

1. документ, удостоверяващ, че заявителят има регистриран животновъден обект - постоянен пчелин с над 10 пчелни семейства, който е вписан в регистъра по чл. 8 от Закона за пчеларството;

2. документ за собственост на имота;

3. пазарна оценка на имота, изготвена от независим оценител, за която заявителят е уведомен писмено, с обратна разписка;

4. писмено съгласие на заявителя с изготвената от независимия оценител оценка на имота;

5. становище от директора на областната дирекция "Земеделие", в което се посочват данни за статута, актуалното състояние и ползването на имота;

6. други документи, които се изискват от специални закони.

(7) В случаите по ал. 5, т. 2 въз основа на подаденото заявление се комплектува преписка, към която се прилагат:

1. документ, удостоверяващ, че заявителят има регистриран животновъден обект - постоянен пчелин с над 10 пчелни семейства, който е вписан в регистъра по чл. 8 от Закона за пчеларството;

2. пазарна оценка на имота, изготвена от независим оценител, за която заявителят е уведомен писмено, с обратна разписка;

3. писмено съгласие на заявителя с изготвената от независимия оценител оценка на имота;

4. други документи, които се изискват от специални закони.

(8) Органът по ал. 5 се произнася по заявлението, като издава заповед за учредяване право на ползване или постановява отказ.

(9) Актовете по ал. 8 се съобщават и могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Цената за учредяване право на ползване по ал. 1 се заплаща в едномесечен срок от влизането в сила на заповедта за учредяване право на ползване. В случай че цената не бъде заплатена в определения срок, правата на лицето, в чиято полза е учредено правото на ползване, се погасяват.

(11) Въз основа на влязлата в сила заповед за учредяване право на ползване и извършеното плащане директорът на съответната областна дирекция "Земеделие", съответно кметът на общината сключва договор със заявителя.

(12) Договорите за учредяване право на ползване върху пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд за устройване на постоянни пчелини с над 10 пчелни семейства се сключват за срок, не по-дълъг от 10 години.

(13) Договорите по ал. 12 се вписват в службата по вписванията по местонахождението на имота и се регистрират в съответната общинска служба по земеделие за сметка на лицето, в чиято полза е учредено правото на ползване.

(14) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Лицата, които са сключили договори за право на ползване за устройване на постоянни пчелини с над 10 пчелни семейства, след изразено писмено съгласие на министъра на земеделието и храните,

съответно на кмета на общината, могат да изграждат в имота временни спомагателни постройки и съоръжения, свързани с дейността им, които не представляват строежи по смисъла на Закона за устройство на територията.

(15) В едномесечен срок от изтичането на срока на договора или предсрочното му прекратяване лицата по ал. 14 премахват изградените в имота спомагателни постройки и съоръжения. При неизпълнение на задължението в определения срок правата на собственост върху постройките и съоръженията се упражняват от собственика на имота.

(16) Правото на ползване се прекратява при условията на чл. 11, ал. 3 от Закона за пчеларството.

(17) За настаняване или преместване на временен пчелин по смисъла на Закона за пчеларството не се учредява право на ползване върху пасища, мери и ливади от държавния или общинския поземлен фонд, а се издава разрешение от директора на областната дирекция "Земеделие", съответно от кмета на общината. Издаването на разрешение е безвъзмездно.

Чл. 37р. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г.)

Глава шеста.

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (НОВА - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г.)

Чл. 38. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Лице, което унищожи, повреди, извади или премести траен знак за означаване на опорната мрежа или границите на земеделски имоти, се наказва с глоба от 250 до 500 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Лице, което не изпълни задължение по чл. 37в, ал. 20, унищожи или повреди полски път, трасиран по план за земеразделяне, или попречи на неговото прокарване по плана за земеразделяне с изключение на полските пътища, предоставени за ползване по реда на чл. 37в, ал. 16, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Когато нарушението по ал. 1 и 2 е извършено по нареждане от служител на юридическо лице, на неговия ръководител се налага глоба от 1000 до 2000 лв., а на юридическото лице се налага имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 38а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Лице, което не изпълни задължението си в срока по чл. 18, ал. 3, се наказва с глоба или имуществена санкция от 500 до 1000 лв.

Чл. 39. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по чл. 7, ал. 5, чл. 15, ал. 5 и чл. 34, ал. 1, се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Длъжностно лице, което разпореди или допусне приемането на план за земеразделяне или на други технически дейности по изпълнението на закона в нарушение на изискванията за тяхното изработване, се наказва с глоба от 150 до 2000 лв.

Чл. 40. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.)

г.) Лице, което без правно основание ползва земеделски имот с възстановено право на собственост, се наказва с глоба от 2000 до 10 000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Лице, което не изпълни заповедта за изземване на имота по чл. 34, се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

Чл. 40а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2015 г., в сила от 01.10.2015 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 31 от 2015 г.) (1) На търговско дружество по чл. 3, ал. 7, което притежава право на собственост върху земеделски земи, се налага имуществена санкция в размер на 100 лв. на притежаван декар земеделска земя.

(2) На търговско дружество, което три месеца след налагане на санкция по ал. 1 притежава право на собственост върху земеделски земи, се налага имуществена санкция в троен размер на първоначално наложената санкция.

(3) За всяко следващо нарушение се прилага ал. 2.

Чл. 41. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г.) Нарушенията по предходните членове се установяват с актове на длъжностни лица, определени от областния управител, а за нарушенията за земи от общинския поземлен фонд - от кмета на общината по местонахождението на имота.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г.) Наказателните постановления се издават от областния управител по местонахождението на имота или от упълномощено от него длъжностно лице, съответно от кмета на общината или определено от него длъжностно лице.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Глобите и имуществените санкции се внасят в бюджета на Министерството на земеделието и храните, съответно в бюджета на общината.

(4) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 42. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) Председателите на комисиите по чл. 37и, ал. 7, които не организират изпълнението на чл. 37м, ал. 1 и не проведат процедурата по чл. 37и, ал. 8, т. 3 и 4, се наказват с глоба от две до четири средномесечни работни заплати за страната.

(2) Кмет на община, съответно директор на областна дирекция "Земеделие", който не прекрати или измени договор за аренда или наем при условията на чл. 37м, се наказва с глоба от 5000 до 10 000 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2021 г.) Кмет на община, който не изпълни чл. 37в, ал. 21, се наказва с глоба от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 43. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) На лице, което в нарушение на чл. 24д, ал. 2 промени начина на трайно ползване или предназначението на земеделска земя, се налага глоба или имуществена санкция в трикратния размер на платената цена за придобиване правото на собственост, определена по чл. 24д, ал. 1.

Чл. 44. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) (1) Нарушенията по чл. 42 се установяват с актове на длъжностни лица, определени от областния управител по местонахождението на имота.

(2) Нарушенията по чл. 43 се установяват с актове на длъжностни лица, определени от

директора на областната дирекция "Земеделие", съответно от кмета на общината по местонахождението на имота.

(3) Наказателните постановления за нарушенията по чл. 42 и 43 се издават от областния управител по местонахождението на имота.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нов - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.)

§ 2. (Отм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., нов - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 79 от 1996 г., отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

§ 2б. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) "Маломерни имоти" по смисъла на чл. 24а, ал. 3 са имоти с площ до 10 дка.

§ 2в. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от стопанската 2019 - 2020 г.) По смисъла на този закон:

1. "Пасищни селскостопански животни" са:

а) едрите и дребните преживни селскостопански животни;

б) конете с официална идентификация в БАБХ съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/262 на Комисията от 17 февруари 2015 г. за определяне на правила в съответствие с директиви 90/427/ЕИО и 2009/156/ЕО на Съвета по отношение на методите за идентификация на еднокопитни животни (Регламент за паспорт на еднокопитните животни) (ОВ, L 59/1 от 3 март 2015 г.), с изключение на конете с предназначение "за спорт".

2. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.)

§ 2г. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г.)

§ 2д. (Нов - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) По смисъла на този закон "общо ползване" е традиционна практика на жителите от населеното място с дребни земеделски стопанства за пасищно животновъдство върху обществените мери и пасища, включително чрез образуване на едно или повече колективни стада.

§ 2е. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Размерът на средното годишно рентно плащане за съответното землище от общината за предходната година се определя в евро за декар от комисия, назначена със заповед на директора на областната дирекция "Земеделие", въз основа на данни, предоставени от съответната общинската служба по земеделие, за средната стойност на рентните вноски, изчислена на база всички договори, регистрирани в общинската служба по земеделие.

(2) В комисията се включват представители на областната дирекция "Земеделие" и началниците на съответните общински служби по земеделие.

(3) Определеният размер на средното годишно рентно плащане се публикува на интернет страницата на съответната областна дирекция "Земеделие".

§ 2ж. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2010 г., доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) "Масив за ползване" по смисъла на този закон е непрекъсната земеделска площ, ограничена от съществуващи на терена трайни елементи, съгласно картата на възстановената собственост или кадастралната карта, и/или цифровата орто фото карта, с еднакъв начин на трайно ползване. При необходимост се взема предвид актуалният начин на трайно ползване от цифровата орто фото карта.

§ 2з. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) "Животинска единица" по смисъла на този закон е условна единица за приравняване на броя на различните видове и категории животни, както следва:

1. един кон над 6-месечна възраст, един бивол и едно говедо над двегодишна възраст се равнява на една животинска единица;

2. говедо или бивол на възраст от 6 месеца до две години се равнява на 0,6 от животинска единица;

3. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2024 г., в сила от 01.01.2025 г.) една овца или една коза над 12-месечна възраст се равнява на 0,15 от животинска единица.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Спорове за ползване на земи от държавния и общинския поземлен фонд, както и за граници между землища се решават по общия исков ред.

(2) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) До решаването на спора за граници между землища земеразделянето се извършва по землищните граници, определени по реда на Закона за единния кадастър в Република България.

(3) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Ако с влязло в сила решение на съда границите на землищата се променят, определеното от общинската служба по земеделие намаление на земеделските земи по чл. 15, ал. 2 в съответните землища остава в сила.

(4) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) Съдебните решения за промяна на границите на землища, за които има влезли в сила планове за земеразделяне, не се отразяват на възстановените права на собствениците.

§ 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., предишен текст на § 4 - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Прекратява се правото на ползване върху земеделските земи, предоставени на граждани по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Създават се селищни образувания по реда на глава трета, раздел II от Закона за административно-териториалното устройство на Република България върху земите по ал. 1, когато не по-малко от две трети от разположените в тях имоти са застроени.

(3) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Земите по ал. 2, които са разположени непосредствено до границите на урбанизираните територии,

могат да се включват в тях.

(4) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г.) Кметовете на общини до 1 март 2001 г. да предложат на общинските съвети за одобряване на околоръстни полигони на земите по ал. 2 и 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) За включване на земите по ал. 2 и 3 в границите на урбанизираните територии не се дължат такси по чл. 30 от Закона за опазване на земеделските земи.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) Гражданите, на които е предоставено право на ползване върху земи по § 4, при спазване изискванията на актовете на държавните органи, посочени в него, придобиват право на собственост върху тях, когато са построили сграда върху земята до 1 март 1991 г. и заплатят земята на собственика чрез общината по цени, определени от Министерския съвет, съгласно чл. 36, ал. 2 в тримесечен срок от влизането в сила на оценката.

(2) Когато сградата е със застроена площ над 35 кв. м или е по-висока от един етаж, гражданинът, който придобива правото на собственост по силата на този закон, заплаща в полза на държавата и прогресивно нарастваща такса съобразно разгънатата застроена част на сградата в размер, определен от Министерския съвет. Тази такса не се заплаща, ако построената сграда към 1 януари 1992 г. е единствено жилище на семейството на собственика, включващо съпрузите и ненавършилите пълнолетие техни деца.

(3) Когато на собственика не бъде заплатена стойността на земята при условията и по реда на ал. 1, той придобива собствеността на сградата, ако я заплати чрез общината на ползвателя, построил сградата, или на неговите наследници по цени, определени от Министерския съвет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Когато стойностите на земята и на сградата не бъдат заплатени, сградата и принадлежащият ѝ урегулиран поземлен имот, определен с плана за новообразуваните имоти по § 4к се изнасят на публична продажба по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(5) Когато правото на ползвателя е учредено от посочените в § 4 актове върху общинска или държавна земя, правото на собственост върху която не се възстановява на граждани, ползвателят придобива правото на собственост след като заплати чрез общината стойността на земята по цени, определени от Министерския съвет по реда на ал. 1, съгласно чл. 36, ал. 2, в тримесечен срок от влизането в сила на оценката.

(6) За придобиване право на собственост при изпълнение на условията на § 4а, 4б, 4д и 4з ползвателите заявяват това пред общината в срок до 31 януари 1998 г.

§ 4б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 123 от 1997 г.) Възстановява се правото на собственост на граждани върху незастроени земеделски земи, върху които е предоставено право на ползване съгласно актовете, посочени в § 4. Когато земите представляват лозя, овощни градини или земеделската земя е единствена на семейството на ползвателя, който живее постоянно в населеното място, в чието землище е имотът, ползвателят придобива правото на собственост, ако заплати земята на собственика чрез общината в тримесечен срок от влизането в сила на оценката по цени, определени от Министерския съвет, съгласно чл. 36, ал. 2. Ползвателят не може да придобие право на собственост, ако земята е на по-малко от 30 км от градовете с население над 300 хил. жители,

независимо от общината, в която се намира, или е на по-малко от 10 км от крайбрежната морска ивица.

(2) Когато ползвателят придобива право на собственост върху земя съгласно ал. 1 или § 4а, вместо да заплаща земята, той може да предложи на собственика замяна със собствена земя, ако собственикът пожелае това.

§ 4в. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Лицата, извършили подобрения върху имотите, подлежащи на връщане, имат правата по чл. 72 от Закона за собствеността.

§ 4г. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Подлежат на изземване имотите от лицата, които ги ползват без правно основание. Изземването се извършва по реда на чл. 34.

§ 4д. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г.) Гражданите, на които е било предоставено право на ползване върху два или повече имота, могат да придобият право на собственост при условията на § 4а и 4б само върху един от тях по избор, като заявят това пред общината в срока по § 4а, ал. 6.

§ 4е. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.)

§ 4ж. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. от ДВ, бр. 45 от 1995 г. е обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) Средствата по § 4а, 4б и 4з се набират по банкова сметка за чужди средства към общините и заедно с лихвите се използват за обезщетяване на бивши собственици и ползватели. Сумите се изплащат в едномесечен срок от постъпването им по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

§ 4з. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., отм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) Гражданите, чието право на ползване се превръща в право на собственост съгласно § 4а, ал. 1, придобиват собствеността на земята до 600 кв.м, а тези по § 4б, ал. 1 - до 1000 кв.м.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Разликата над 600 кв. м и над 1000 кв.м до фактически ползваната земя се възстановява на собствениците за образуване на нови имоти с размери не по-малки от 250 кв. м при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона. Земите, от които не може да се образува нов имот, се заплащат от ползвателите на собствениците по пазарни цени в тримесечен срок от влизането в сила на оценката.

§ 4и. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 48 от 1993 г., отм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г.,

нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) (1) Собствениците на земята или техните наследници могат да предявят иск за възстановяване правото на собственост, когато върху нея е било предоставено право на ползване по реда на § 4 и следващите или е била прехвърлена не от собственика ѝ, ако предоставянето на това право или придобиването на имота е станало в нарушение на нормативни актове, както и чрез използване на служебно или партийно положение или чрез злоупотреба с власт.

(2) Правата по ал. 1 имат и собствениците на земята или техните наследници в случаите по чл. 10, ал. 7.

(3) Когато върху земята в случаите по ал. 1 и 2 е построена сграда или са извършени други подобрения, отношенията между собственика на земята и ползвателя се уреждат по чл. 73 и 74 от Закона за собствеността.

§ 4к. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) За земите, предоставени за ползване на граждани въз основа на актове по § 4, се изработват помощен план и план на новообразуваните имоти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Помощният план по ал. 1 съдържа данни както за имотите, предоставени за ползване, така и за имотите, съществували преди образуването на трудовокооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства.

(3) За установяване на границите на имотите преди образуване на трудовокооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства могат да се ползват всички информационни източници - аерофотоснимки, фотосхеми, фотопланове, кадастрални планове, комасационни планове и други графични материали и данни. При липса на информация за границите на имотите в тези източници данните се набират с анкети при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Съдържанието на плановете по ал. 1 и редът за тяхното изработване, приемане и съобщаване на заинтересуваните се определят с правилника за прилагането на закона.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Плановете по ал. 1 се изработват от лица, придобили правоспособност по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) Планът на новообразуваните имоти се одобрява от областния управител. Заповедта се обнародва в "Държавен вестник", разгласява се чрез средствата за масово осведомяване, включително чрез два централни ежедневника, и се обявява на подходящи места с публичен достъп в сградите на общината и кметството. Жалби срещу одобрения план на новообразуваните имоти могат да се подават пред административния съд в 14-дневен срок от обнародването на заповедта в "Държавен вестник".

(7) Възстановяването, съответно придобиването на правото на собственост върху новообразуваните имоти, се извършва със заповед на кмета на общината, която се съобщава по реда на Гражданския процесуален кодекс. В заповедта се описват местоположението, границите, съседите, както и ограниченията на собствеността и основанията за тях. Към заповедта се прилага скица на имота.

(8) Влязъл в сила план на новообразуваните имоти може да се изменя:

1. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) когато помощният план, въз основа на който е изработен, съдържа съществени непълноти или грешки; при спор за материално право заинтересуваните лица осъществяват правата си по съдебен ред;

2. когато планът съдържа явна фактическа грешка;

3. когато планът е изработен при съществени закононарушения, освен ако има влязло в сила решение на съда или планът е приложен;

4. по предложение на съда по дела за делба на имоти;

5. със съгласието на всички пряко заинтересувани собственици.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Финансирането на плановете по ал. 1 се осъществява от държавния бюджет по годишна програма, съставена от областния управител и съгласувана с кмета на общината.

(10) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) За земите по § 4 областният управител възлага изработването на помощен план и план на новообразуваните имоти до 30 септември на предходната година.

(11) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Когато заповедта за одобряване на плана на новообразуваните имоти по ал. 6 влезе в сила, след като за съответната територия са одобрени кадастралната карта и кадастралните регистри и е обявено въвеждането на имотния регистър, новообразуваните имоти се нанасят в кадастъра, а заповедта по ал. 7 се вписва в имотния регистър по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър.

(12) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Измененията в случаите на ал. 8, т. 1, 2 и 3 се извършват въз основа на решенията на комисия, назначена със заповед на кмета на общината, в която се включват представители на областната администрация, на техническата служба на общината и на службата по геодезия, картография и кадастръ.

(13) (Нова - ДВ, бр. 10 от 2009 г.) Въз основа на решенията на комисията по ал. 12:

1. до одобряване на кадастралната карта и кадастралните регистри кметът на общината издава заповед за изменение на плана на новообразуваните имоти; заповедта подлежи на съобщаване и обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс;

2. след одобряване на кадастралната карта и кадастралните регистри началникът на службата по геодезия, картография и кадастръ издава заповед за нейното изменение.

§ 4л. (Нов - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Оценките на земите, сградите и подобренията на земята по § 4а, 4б, 4в и 4з се извършват със заповед на кмета на общината или на упълномощено от него длъжностно лице в 3-месечен срок от влизането в сила на плана на новообразуваните имоти при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. Заповедите подлежат на обжалване от собствениците на земите и ползвателите по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

§ 5. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Договорите за аренда се запазват, когато арендуваната земя остава в собственост или ползване на арендодателя. В противен случай договърът за аренда се прекратява с въвеждането на собственика във владение, но не по-рано от прибирането на реколтата.

§ 6. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.)

§ 7. (Отм., нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) (1) (Отм. - ДВ, бр. 57 от 1995 г.)

(2) Рентните доходи от земеделска земя се изключват от сумата, подлежаща на облагане с данък върху общия доход.

(3) Физическите лица се освобождават от данък върху сградите на земеделските земи за срок от пет години от въвеждането им във владение.

(4) Младите семейства се освобождават от данък върху общия доход за приходите от производство на растителна и животинска продукция за срок от осем години от влизането на закона в сила.

§ 8. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Наследниците на лицата, на които се възстановява собствеността върху земеделските земи по този закон, се освобождават от заплащане на данък върху наследството.

§ 9. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Земеделски земи, върху които е възстановено правото на собственост по реда на чл. 10 от този закон и са гори по смисъла на Закона за горите, се подчиняват на режима на Закона за горите и на Закона за ловното стопанство.

§ 10. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Земеделски земи, правото на собственост върху които е възстановено по реда на този закон, които са гори по смисъла на Закона за горите, по искане на собствениците може да се заменят с други земеделски земи от поземления фонд на съответното населено място или в съседно землище, а със съгласието на собствениците - и в друго землище.

§ 11. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) (1) Сделките, сключени в нарушение на Решението на Народното събрание за временно спиране разпореждането с имущество (ДВ, бр. 1 от 1992 г.), са нищожни.

(2) Обявяват се за нищожни търговете за имущество на организациите по § 12, извършени в нарушение на определените за провеждането им условия и ред, както и сключените въз основа на тях сделки. Изземването на това имущество става по реда на чл. 16 от Закона за собствеността, като заповедта се издава от областния управител.

(3) Унищожяеми са сделките с имущество на организациите по § 12, сключени от ликвидационните съвети при явно неизгодни условия. Искът за унищожение може да се предяви в срок до една година от влизането в сила на този закон от всяко от лицата по чл. 27, ал. 1 или от тяхно име - от кооперация или търговско дружество, в които те са членове, съответно съдружници.

§ 12. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Прекратява съществуващите трудовокооперативни земеделски стопанства и земеделски кооперации, образувани по силата на § 7 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за кооперациите. Прекратява всички съществуващи организации и фирми, регистрирани по силата на Указ № 922 за ползуването на земята и осъществяване на селскостопанската дейност (обн., ДВ, бр. 39 от 1989 г.; изм., бр. 10 от 1990 г.; отм., бр. 63 от 1991 г.) и Указ № 56 за стопанската дейност с имущество и с дялово участие на селскостопански бригади, КЗС, ТКЗС, МТС, АПК и селскостопански институти. Прекратяват се и кооперациите, регистрирани по Закона за кооперациите, когато не е спазена разпоредбата на чл. 33, ал. 3 от същия закон и по устава им е предвидено внасянето на земеделска земя.

§ 12а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2014 г.) (1) Земеделските земи в бившите стопански дворове на организациите по § 12, намиращи се извън урбанизираните територии, останали след възстановяване правата на собствениците, са държавна собственост.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Стопанисването, управлението и разпореждането със земите по ал. 1 се извършват от министъра на земеделието и храните при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

§ 13. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 48 от 1993 г.) (1) Ликвидацията на

организациите по § 12 се извършва от ликвидационни съвети, които се състоят от председател и до двама членове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Членовете на ликвидационните съвети се освобождават и назначават от министъра на земеделието, храните и горите по предложение на областните земеделски служби съгласувано с кметовете на съответните населени места. Министърът на земеделието, храните и горите извършва промяна или попълване на състава на съответния ликвидационен съвет и по своя инициатива по ред, определен от Министерския съвет.

(3) Ликвидационните съвети прекратяват дейността си със заличаване на организациите по § 12 в регистъра на съответния окръжен съд.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Областните земеделски служби съгласувано с кметовете на съответните населени места изпращат на министъра на земеделието, храните и горите в едномесечен срок от влизането на този закон в сила мотивирано предложение за промяна или попълване на състава на ликвидационните съвети.

(5) Ликвидационният съвет:

1. организира и управлява дейността на организацията по § 12 до нейното заличаване в регистъра на съответния окръжен съд, като има правата и задълженията на управителния съвет, а председателят на ликвидационния съвет има правата и задълженията на ръководител на организацията;

2. определя дяловете съгласно чл. 27, ал. 1 и предоставя в собственост или съсобственост имущество срещу тях;

3. разпределя имуществото в натура между лицата, имащи право на дял в съответствие с притежавани от тях дялове;

4. изпълнява и други действия по ликвидацията, определени с правилника за прилагане на този закон.

(6) Ликвидационният съвет предявява пред съответния окръжен съд искане за заличаване на организациите по § 12 незабавно след приключване на дейността по ликвидацията.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министърът на земеделието, храните и горите осъществява ръководство и контрол върху дейността на ликвидационните съвети. Министърът на земеделието, храните и горите или упълномощено от него лице може да отменя актове на ликвидационните съвети, включително и след прекратяване на дейността им в срок до една година от влизането в сила на този закон. Той определя краен срок за тяхната работа в зависимост от извършената дейност по ликвидацията.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г.) Членовете на ликвидационните съвети носят солидарно имуществена отговорност за вредите, които са причинили на организациите по § 12 и на лицата, имащи право на дял от имуществото. Лицата, имащи право на дял, могат да упълномощат кооперацията или търговското дружество, в които те са членове, съответно съдружници, да предявят от тяхно име иски по тази алинея. Исковите се освобождават от държавна такса.

(9) (Нова - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) В едногодишен срок от влизането на този закон в сила Министерството на финансите организира и осъществява финансов контрол на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, включително и след заличаването им. Необходимите средства за извършването на финансовия контрол се осигуряват от държавния бюджет. Ревизионните актове и

актовете за начет се изпращат и на Министерството на земеделието, храните и горите. В съдебното производство по исковете по ал. 8 фактическите констатации в ревизионния акт за начет се считат за истински до доказване на противното.

§ 14. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 1993 г.) Задълженията на организациите по § 12 към банките с държавно участие, възникнали до 31.XII.1992 г., се преобразуват в държавен дълг при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 48 от 1993 г.) Държавата встъпва в правата на организациите по §12 за всички техни вземания към трети физически и юридически лица, възникнали до 31.XII.1992 г.

(3) (Отм., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 48 от 1993 г.) Върху недвижимото и движимото имущество на прекратените трудовокооперативни земеделски стопанства, което е необходимо за тяхната дейност, не може да се насочи принудително изпълнение.

§ 15. (Нов - ДВ, бр. 28 от 1992 г., отм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г.)

§ 16. (Предишен § 8 - ДВ, бр. 28 от 1992 г., доп. - ДВ, бр. 45 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 1996 г., в сила от 07.01.1997 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Производствата по този закон пред съда са безплатни с изключение на тези по чл. 14, ал. 4.

(2) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Извършването на техническите дейности за изпълнение на съдебните решения, с които е признато правото на възстановяване на собствеността върху земеделски земи по реда на чл. 11, ал. 2, се заплаща от собствениците им.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.) Приходите от дейностите по поддържане и осъвременяване на плановете за земеразделяне се внасят в бюджета на Министерството на земеделието.

§ 17. (Предишен § 9 - ДВ, бр. 28 от 1992 г.) Средствата, необходими за изпълнението на закона, се предоставят от държавния бюджет по искане на Министерския съвет.

§ 18. (Нов - ДВ, бр. 48 от 1993 г., отм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.)

§ 19. (Предишен § 10 - ДВ, бр. 28 от 1992 г., предишен § 18 - ДВ, бр. 48 от 1993 г.) Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет, който издава правилник за неговото прилагане.

Законът е приет от Великото народно събрание на 22 февруари 1991 г. и е подпечатан с държавния печат.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 1992 Г.)

§ 41. Министерският съвет в едномесечен срок от влизането в сила на този закон да отмени отчужденията, извършени за държавни нужди, когато отчуждените земеделски земи не са използвани по предназначение или държавната нужда е отпаднала.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 1992 Г., В СИЛА ОТ 31.12.1992 Г.)

§ 2. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 83 ОТ 1993 Г., В СИЛА ОТ 30.09.1993 Г.)

§ 3. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заклучителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 80 ОТ 1994 Г., В СИЛА ОТ 30.09.1994 Г.)

§ 3. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заклучителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 45 ОТ 1995 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 59 ОТ 1995 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 79 ОТ 1996 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 124 ОТ 1997 Г.)

§ 28. (1) (Изречение трето обявено за противоконституционно с РКС № 8 от 1995 г. - ДВ, бр. 59 от 1995 г., доп. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) С влизане в сила на този закон ликвидационните съвети прекратяват дейността си и организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби се заличават от регистъра на съответния окръжен съд. Съдът извършва заличаването служебно. Членовете на ликвидационните съвети не получават обезщетение по чл. 220, 222 и 224 от Кодекса на труда. Споровете за освобождаване на членовете на ликвидационните съвети не се разглеждат от съдилищата. Висящите дела и висящите изпълнителни производства, по които организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи са ответници или длъжници, се прекратяват, а тези, по които те са ищци или вискатели, могат да бъдат продължени от лицата по § 29, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Имушеството на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби е съсобствено на лицата по чл. 27, ал. 1, съобразно правата им с изключение на трайните насаждения след възстановяване на собствеността върху земята, на която са създадени. Дяловете на лицата, които не получават трайни насаждения, се изравняват с друго имущество. Общото събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 може да утвърждава промени в оценката на имушеството на организациите по § 12 от същия закон. Всяко лице по чл. 27, ал. 1 има правата по чл. 28 съобразно дела си в имушеството на организацията по § 12. То може да прехвърля тези права, както и да упълномощи кооперацията или търговското дружество, в които членува, да ги упражняват от негово име и за негова сметка, включително и да предявява искове във връзка с това.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Лицата, които са извършили подобрене на недвижими имоти на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, могат да искат от собственика им стойността на подобренията при условията на чл. 72 и 74 от Закона за собствеността или чл. 59 от Закона за задълженията и договорите.

(4) Документите на организацията по § 12 от преходните и заключителните разпоредби се предават по опис и се съхраняват от кмета на населеното място, където е било седалището на организацията. Въз основа на тях кметът предоставя на заинтересованите лица необходимата им информация. Той предава при поискване всички документи на организацията по § 12 на лицата по § 29, ал. 1.

(5) Банките, другите юридически лица и едноличните търговци могат в продължение на три години да намаляват размера на облагаемата си печалба със сумите, които им дължат организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби след заличаването им.

(6) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Не се дължи данък върху добавената стойност за извършени, но неизплатени механизирани услуги и продадени семена, торове и препарати на заличените организации по ал. 1. Задълженията на тези организации към държавния и общинския бюджет се отписват.

§ 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г., доп. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Общото събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 може да определи физически или юридически лица, които да разпределят имушеството на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, включително и на средствата им в банките. Те са длъжни да предоставят на държавните органи информация за държавното имущество. Ако лице или група лица по чл. 27, ал. 1 не желаят да получат определена вещ от имушеството на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, общото събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 може да упълномощи писмено лица, които да я продават. Продажбата на моторните превозни средства и недвижимите имоти се извършва с писмен договор с нотариална заверка на подписите на страните. Получената цена се разпределя между лицата по чл. 27, ал. 1 съобразно правата им. Давностният срок за получаване на дяловете по чл. 27, ал. 1 е 5 години считано от деня на прекратяване на организацията по § 12. След изтичането на този срок останалото имущество се разпределя между останалите лица по чл. 27, ал. 1 съобразно правата им.

(2) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Лицата по ал. 1 могат да получат от длъжниците на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи срещу дълга им акции или дялове от капитала им или вещи, които разпределят между лицата по чл. 27, ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Лицата по ал. 1 могат да прехвърлят на лица по чл. 27, ал. 1, а с тяхно съгласие и на други лица, вземания на заличените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи,

включително и правата им по чл. 28 от същия закон. Прехвърлянето се извършва срещу дела им в имуществото на заличените организации с писмен договор.

(4) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) В населеното място, в което е било седалището на организацията по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, се свиква едно общо събрание. Общото събрание се свиква най-малко от 50 лица, имащи право на дял, или от кмета на населеното място, в което е било седалището на организацията по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, чрез съобщение в местните и централните средства за масова информация. Ако в определения ден и час не се явят повече от половината от лицата, имащи право да участват, общото събрание се отлага с един ден при същия дневен ред и може да взема решения независимо от броя на присъстващите. Решенията се вземат с явно гласуване и обикновено мнозинство от присъстващите. Всяко лице има право на един глас. Наследниците на лице, имащо право на дял, имат право на един глас в общото събрание и се броят за един при определяне на кворума. Протоколът от събранието се заверява от кмета на населеното място.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Когато общото събрание е многобройно или дейността на организацията по § 12 е обхващала няколко населени места, може да се свика събрание на пълномощниците, за което важат правилата на преходните алинеи. Броят на пълномощниците не може да бъде по-малък от 100. Броят на лицата, които един пълномощник представлява, се определя от кмета на населеното място, в което е било седалището на организацията по § 12, или от общото събрание.

(6) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Лицата по ал. 1 носят солидарно имуществена отговорност за вредите, които са причинили на лицата, имащи право на дял от имуществото на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, включително и на стопанисваното от тях държавно имущество.

(7) (Нова - ДВ, бр. 79 от 1996 г.) Лицата по ал. 1 се отчитат пред общото събрание за стопанисването и разпределението на имуществото. Общото събрание приема отчета за приключване на дейността им и може да реши да бъде извършена финансова ревизия, като разходите за нея са за сметка на лицата по чл. 27, ал. 1.

(8) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г., доп. - ДВ, бр. 124 от 1997 г.) Общото събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 определя срок на определените лица за разпределение на имуществото на заличените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, но не по-късно от 31 декември 1997 г. Този срок не се отнася за имуществата, по отношение на които има висящи дела в съда. Пълномощниците представляват общото събрание пред съда до окончателното приключване на делата, след което разпределя имуществата в двумесечен срок.

(9) (Нова - ДВ, бр. 98 от 1997 г.) Обявяват се за нищожни търговете и решенията за разпределение на имуществото на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, извършени от определените или упълномощените лица по ал. 1 в нарушение на определените за провеждането им условия и ред по закона, правилника за прилагането му и решенията на общото събрание на правоимащите, както и сключените въз основа на тях сделки. Имуществото се изземва по реда на чл. 80 от Закона за държавната собственост, като заповедта се издава от областния управител.

§ 30. (1) Издадените до влизане в сила на този закон решения на общинските поземлени комисии за възстановяване на собствеността остават в сила при условията на чл. 14.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 79 от 1996 г.)

(3) Сделките, обявени за нищожни по досегашния § 11 от преходните и заключителните разпоредби, запазват действието си, ако страните по тях не са си върнали полученото до влизането в сила на този закон.

(4) Плановете за земеразделяне, които не са влезли в сила към деня на влизане в сила на този закон, се съставят съобразно неговите изисквания.

§ 31. Навсякъде в закона думите "Министерство на земеделието" и "министърът на земеделието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и хранителната промишленост" и "министърът на земеделието и хранителната промишленост".

§ 32. Лицата по чл. 10в, ал. 2 уточняват в допълнителни заявления начина за обезщетяване в едногодишен срок от влизането на този закон в сила.

§ 33. Висящите дела по чл. 11, ал. 2, заварени при влизането на този закон в сила, се разглеждат по досегашния ред.

§ 34. За решенията, постановени от общинската поземлена комисия, сроковете по чл. 14, ал. 7 текат от датата на влизане в сила на този закон.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 1996 Г.)

§ 19. Навсякъде в закона думите "общинска поземлена комисия" се заменят с "поземлена комисия".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 1996 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г.)

§ 24. Проектите на плановете за земеразделяне, за които не е обнародвано в "Държавен вестник" обявление за изготвянето им към деня на влизане в сила на този закон, се съставят съобразно неговите изисквания.

§ 25. За плановете за земеразделяне, които са влезли в сила, срокът по чл. 17, ал. 8 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи тече от влизането в сила на този закон.

§ 26. (Отм. - ДВ, бр. 98 от 1997 г.)

§ 27. Лицата по чл. 10б, ал. 1, 2 и 3, чл. 10в, чл. 15, ал. 2 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи уточняват в допълнителни заявления начина за обезщетяване в едногодишен срок от влизане в сила на този закон.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА НОТАРИУСИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 104 ОТ 1996 Г., В СИЛА ОТ 07.01.1997 Г.)

§ 28. Законът влиза в сила в едномесечен срок от обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 62 ОТ 1997 Г.)

§ 2. Висящите производства по молби за преглед по реда на надзора пред Върховния административен съд на решения на народните съдилища по чл. 14, ал. 3 се прекратяват и изпращат по подсъдност на съответните окръжни съдилища.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ПЪТИЩАТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 87 ОТ 1997 Г.)

§ 16. В Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г., бр. 64 от 1993 г. - Решение N: 12 на Конституционния съд от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - Решения N: 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 103 от 1996 г. - Решение N: 20 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; доп., бр. 62 от 1997 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

2. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието и хранителната промишленост", "министърът на земеделието и хранителната промишленост", министъра на земеделието и хранителната промишленост" се заменят съответно с "Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа", "министърът на земеделието, горите и аграрната реформа" и "министъра на земеделието, горите и аграрната реформа".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 1997 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 36 ОТ 1998 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 88 ОТ 1998 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 68 ОТ 1999 Г., В СИЛА ОТ 30.07.1999 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 106 ОТ 2000 Г.)

§ 30. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 68 от 1999 г., в сила от 30.07.1999 г.) Лицата по чл. 10в, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 2 и 4 могат да подадат заявления пред Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа след влизането в сила на този закон в срок до 31 октомври 1999 г.

§ 31. Лицата, пропуснали да обжалват в срока по чл. 14, ал. 3 влезли в сила планове за земеразделяне и решения на поземлената комисия по чл. 14, ал. 1, т. 1 и 2, могат да ги обжалват в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 32. Когато сроковете по чл. 14, ал. 7 са изтекли, поземлената комисия се произнася с решение да измени постановеното си решение в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 33. (Отм. - ДВ, бр. 106 от 2000 г.)

§ 34. Заинтересуваните лица имат право в тримесечен срок от влизането в сила на този закон да поискат от поземлената комисия да отмени решенията, с които е отказано да им бъде възстановена собствеността върху земеделски земи на основание на отменените, съответно изменените разпоредби в този закон.

§ 35. Искът по § 4и се предявява в едногодишен срок от влизането в сила на този закон, а съдебното производство се освобождава от държавна такса.

§ 36. Ползвателите, подали молби за оценки до общините по местонахождението на имота до 30 септември 1995 г. по § 4а и 4б, запазват правата си за получаване на оценки по силата на този закон.

§ 37. Министърът на земеделието, горите и аграрната реформа обявява в "Държавен вестник" землищата, в които се спира производството по възстановяването на собствеността върху двувластните земи по границата със Съзна република Югославия и с Република Македония до решаването на въпроса на междудържавно равнище със Съзна република Югославия и с Република Македония.

§ 38. Наредбата по чл. 37 се изготвя съвместно от министъра на земеделието, горите и аграрната реформа и от министъра на финансите и се приема от Министерския съвет до 31 декември 1997 г.

§ 39. Проектите на планове за земеразделяне, за които не е обнародвано съобщение в "Държавен вестник" към деня на влизането в сила на този закон, се съставят съобразно неговите изисквания.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И
ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 88 ОТ 1998 Г.)

§ 11. (1) В градовете с районно деление правомощията на кмета по изпълнението на закона и правилника за неговото прилагане могат да се упражняват и от упълномощени от него длъжностни лица.

(2) Функциите на общинската техническа служба по изпълнението на закона и правилника за неговото прилагане могат да бъдат възлагани на районните технически служби с решение на общинския съвет.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 88 ОТ 1998 Г.)

§ 12. (1) Когато разпределението на имуществото на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби не е приключило, областният управител свиква общо събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 в двумесечен срок от влизането на този закон в сила.

(2) Свикването на общо събрание се обявява чрез съобщение в местните и централните средства за масова информация и се окачва на видно място в кметството на съответното населено място.

(3) Ако в определения ден и час за провеждане на общо събрание на лицата по чл. 27, ал. 1 не се явят лицата, притежаващи общо над 50 на сто от дяловете, общото събрание се отлага с един час и може да взема решения при присъствие на лицата, притежаващи не по-малко от 30 на сто от дяловете. Решенията се вземат с явно гласуване и обикновено мнозинство от представените дялове. Всяко лице има толкова гласа в общото събрание, колкото е дяловото му участие, представляващо процентно съотношение на притежаваните от него дялове към общото имущество на организацията по § 12 от преходните и заключителните разпоредби. Наследниците на лице с право на дял имат толкова гласа, колкото е дяловото участие на техния наследодател. На събранията присъства областният управител или упълномощено от него длъжностно лице. При невъзможност да се проведе общо събрание се свиква ново в едноседмичен срок при условията на ал. 1.

(4) На общото събрание определените лица по § 29, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г.; бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 от 1997 г.) правят отчет за своята дейност.

(5) Свиканото общо събрание може да продължи дейността на определените лица по § 29, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г.; изм., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 от 1997 г.) или да определи с избор нови лица с правомощията по § 29, ал. 1 за срок не повече от 6 месеца от провеждането на събранията, както и за представляване по висящи дела в съда съгласно § 29, ал. 8 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г.; изм., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; бр.

15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 от 1997 г.).

(6) Областният управител или упълномощено от него длъжностно лице следи за законността на общото събрание, като заверява протокола от него, както и за спазването на приетия срок за окончателното разпределение на имуществото.

(7) Лицата по ал. 5 носят солидарна имуществена отговорност.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 68 ОТ 1999 Г., В СИЛА ОТ 30.07.1999 Г.)

§ 21. Нотариални актове въз основа на влезлите в сила решения на поземлените комисии се издават по досегашния ред, ако молбите за издаването им са подадени в поземлената комисия или проектите за нотариални актове са представени на нотариусите до влизането в сила на този закон.

§ 22. По направените предложения от поземлената комисия, по които общинският съвет не се е произнесъл, едномесечният срок по чл. 10б, ал. 1 тече от деня на влизането в сила на този закон.

§ 23. Разпоредбите на чл. 14, ал. 1, т. 1, изречение четвърто и на чл. 17, ал. 1, изречение шесто се прилагат и за влезлите в сила решения на поземлените комисии, придружени със скици, въз основа на които до влизането в сила на този закон не са издадени нотариални актове, освен в случаите по § 21.

§ 24. Висящите административнонаказателни производства се довършват от органите и по реда, установени с този закон.

§ 25. (1) Договорите за изработване на планове по § 4к, ал. 1, сключени до влизането в сила на този закон, се приключват от възложителя им.

(2) Планове на новообразуваните имоти, чието изработване е възложено до влизането в сила на този закон, се изработват по реда, предвиден в него.

§ 26. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА КАДАСТЪРА И ИМОТНИЯ РЕГИСТЪР

(ОБН. - ДВ, БР. 34 ОТ 2000 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2001 Г.)

§ 19. Законът влиза в сила от 1 януари 2001 г., с изключение на чл. 4 и чл. 10-22, които влизат в сила от деня на обнародването на закона.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И
ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 106 ОТ 2000 Г.)

§ 6. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) В срок 3 месеца от влизането на този закон в сила лицата по чл. 10в, ал. 2 могат да подадат заявления пред общинската служба по земеделие и гори по местонахождението на възстановените имоти, а по чл. 10в, ал. 4 - пред Министерството на земеделието и горите.

§ 7. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа" и "министъра/ът на земеделието, горите и аграрната реформа" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и горите" и "министъра/ът на земеделието и горите".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СДЕЛКИТЕ С КОМПЕНСАТОРНИ ИНСТРУМЕНТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 47 ОТ 2002 Г., В СИЛА ОТ 12.06.2002 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 71 ОТ 2003 Г.,
ИЗМ. - ДВ, БР. 61 ОТ 2015 Г.)

§ 2а. (Предишен текст на § 1 - ДВ, бр. 71 от 2003 г.) (1) С влизането в сила на закона се преустановяват издаването, сделките и плащанията по досегашния ред с компенсаторни инструменти и временните удостоверения за тяхното притежаване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) Органите по чл. 6, ал. 1 от Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, по чл. 36, ал. 1 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и по чл. 9, ал. 2 от Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд въвеждат информацията за издадените от тях компенсаторни инструменти, както и за компенсаторните инструменти, които предстои да бъдат издадени по реда на наредбата по чл. 5, ал. 4.

(3) В 20-дневен срок след влизането в сила на закона органите по ал. 2 предоставят информацията от своите регистри за издадените от тях компенсаторни инструменти на Централния регистър на компенсаторните инструменти. В същия срок тези органи уведомяват Централния регистър на компенсаторните инструменти и за влезлите в сила актове за обезщетяване с компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи и поименни компенсационни бонове, въз основа на които все още не са издадени компенсаторни инструменти.

(4) Централният регистър на компенсаторните инструменти предоставя информацията по ал. 2 на Централния депозитар по реда на чл. 5 в 10-дневен срок от получаването ѝ.

(5) Централният депозитар регистрира компенсаторните инструменти по сметки на техните притежатели въз основа на информацията по ал. 4 в 10-дневен срок от получаването ѝ.

(6) Компенсаторните инструменти се считат за издадени като безналични с регистрирането им в Централния депозитар.

(7) За издаването и предоставянето на удостоверителните документи, издадени за компенсаторните инструменти по ал. 6, се прилага чл. 7, като удостоверителните документи се

получават безплатно.

(8) В случаите на извършени погрешни вписвания се прилага чл. 4, ал. 3 и 4. Когато спорът се решава по съдебен ред, до доказване на противното се предполага, че информацията в издадения удостоверение документ е вярна.

(9) Органите по ал. 2 в 3-месечен срок от влизане в сила на закона предават на Централния регистър на компенсаторните инструменти водените от тях до датата на влизане в сила на закона регистри за компенсаторни инструменти и временни удостоверения.

.....

§ 5. Само лицата, направили искане за това до влизането в сила на този закон, могат да получат обезщетение по чл. 31, ал. 3 от Закона за водите и по чл. 35, ал. 2 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи.

.....

§ 7. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 6, който влиза в сила от деня на обнародването му.

Преходни разпоредби

КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2002 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 38 ОТ 2004 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 87 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 26.10.2005 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 13 ОТ 2007 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 10 ОТ 2009 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 94 ОТ 2009 Г.)

§ 30. (1) Заинтересуваните лица в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон могат да поискат от общинската служба по земеделие и гори да отмени решенията, с които е отказано да им бъде възстановена собствеността върху земеделски земи, конфискувани с присъда по Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвличане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея.

(2) Лицата, които не са подали заявление пред поземлената комисия за възстановяване на конфискувани земеделски земи с присъда по Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвличане България в Световната война срещу съюзените народи и злодеянията, свързани с нея, имат право да извършат това в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 31. Лицата по чл. 10в, ал. 1, т. 2 и 3 могат да подадат заявления пред Министерството на земеделието и горите в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 32. (1) Поземлените комисии по глава четвърта се преобразуват в общински служби по земеделие и гори към областните дирекции "Земеделие и гори" от деня на влизането в сила на този закон.

(2) Дейността, имуществото, архивът, правата и задълженията на поземлените комисии преминават към общинските служби по земеделие и гори.

§ 33. (1) Срокът по чл. 5, ал. 1 тече от датата на влизане в сила на решенията на общинските служби по земеделие и гори за възстановено право на собственост.

(2) За заварените решения на поземлените комисии за възстановено право на собственост, които са влезли в сила, срокът по чл. 5, ал. 1 тече от влизането в сила на този закон.

§ 34. (1) За заварените решения едногодишният срок по чл. 19а, ал. 7 тече от влизането в сила на този закон.

(2) Списъкът по чл. 19а, ал. 8 се обнародва в "Държавен вестник" в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 35. (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2005 г., в сила от 26.10.2005 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Сумите за ползване на прилежащите и застроени земи по чл. 27, ал. 6 не се дължат в случаите, когато правоимащите лица в петгодишен срок от влизането в сила на този закон подадат искане до министъра на земеделието и горите за придобиване на правото на собственост върху тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 87 от 2005 г., в сила от 26.10.2005 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2007 г.) Когато срокът по ал. 1 не бъде спазен, правото на собственост върху земите по ал. 1 се придобива при условията и по реда на Закона за държавната собственост. Сумите за ползването на земите са дължими.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., в сила от 15.02.2009 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 10 от 2009 г., в сила от 15.02.2009 г., отм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г.)

§ 36. Декларациите по чл. 37б, ал. 1 се подават в шестмесечен срок от влизането в сила на този закон. При промяна на формата на стопанисване и начина на трайно ползване на земите собствениците подават нова декларация в едномесечен срок от настъпването на промяната.

§ 37. Навсякъде в закона думите "поземлена/та комисия" и "поземлените комисии" се заменят съответно с "общинска/та служба по земеделие и гори" и "общинските служби по земеделие и гори".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 16 ОТ 2003 Г.)

§ 133. Параграф 130, т. 2, буква "а" и § 131, т. 1, буква "а" влизат в сила от 26 октомври 2002 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КАДАСТЪРА И ИМОТНИЯ РЕГИСТЪР

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2004 Г.)

§ 63. Параграфи 27, 47, 50 - 58 и § 59, т. 1 влизат в сила в срок три месеца от обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКАТА ДЕЙНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 87 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 26.10.2005 Г.)

§ 27. Законът влиза в сила в 6-месечен срок от обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграф 22, който влиза в сила от 26 октомври 2005 г. ;
2. членове 259 - 275, които влизат в сила от 1 януари 2006 г.;
3. членове 56, 61 и 192, които влизат в сила от 1 октомври 2006 г.;
4. членове 52 - 54, чл. 60, чл. 67 - 76, чл. 77, ал. 3, чл. 78 - 100, чл. 112, 175, чл. 195, ал. 3, т. 2 - 4, чл. 199, ал. 4, т. 2 - 4, чл. 269, 289, 330 - 339, 342, чл. 343, ал. 5, чл. 382, ал. 1, чл. 401 и 410 и § 18, които влизат в сила от 1 януари 2007 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 117. В Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г., бр. 64 от 1993 г. - Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 7 и № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 103 от 1996 г. - Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 62, 87, 98 и 123 от 1997 г., бр. 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

.....

3. Навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1

март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2007 Г.)

§ 22. Исковете по чл. 11, ал. 2 се предявяват в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 23. Срокът по чл. 19, ал. 4, 8 и 10 тече от влизането в сила на този закон.

§ 24. Когато коефициентът по чл. 19а, ал. 5 е определен към деня на влизането в сила на този закон, планове за обезщетяване се изготвят по досегашния ред.

§ 25. (1) За заварените влезли в сила решения за обезщетяване едногодишният срок по чл. 19а, ал. 7 тече от влизането в сила на този закон.

(2) Недовършените производства за оземляване се довършват по досегашния ред.

(3) За заварените влезли в сила решения за оземляване двугодишният срок по чл. 23а тече от влизането в сила на този закон.

§ 26. (1) Този закон се прилага и за заварените земеделски земи, останали след възстановяването на правата на собствениците, които общината стопанисва и управлява или е придобила след изтичането на 10-годишния срок от влизане в сила на плана за земеразделяне и одобрената карта на съществуващи и възстановими стари реални граници.

(2) Всяките процедури по чл. 35 от Закона за общинската собственост се довършват по досегашния ред.

(3) Договорите за наем и аренда за земите по ал. 1 със срок, по-дълъг от три, съответно от 4 години, се смятат за сключени без определен срок от деня на настъпване на някое от условията по чл. 19, ал. 4, т. 1 - 3. Договорите се прекратяват при условията на § 5 от преходните и заключителните разпоредби.

§ 27. Лицата по чл. 10в, ал. 1, т. 2 и 3 могат да подават заявление пред Министерството на земеделието и горите в едногодишен срок от влизането в сила на този закон.

§ 28. До одобряването на кадастрална карта и кадастрални регистри изменението и поддържането на влезлите в сила планове на новообразуваните имоти по § 4к от преходните и заключителните разпоредби се извършва от общинската администрация.

§ 29. Когато в случаите на учредено право на ползване върху земи - общинска собственост, въз основа на актовете по § 4 от преходните и заключителните разпоредби стойността на земята не е заплатена, ползвателите в едногодишен срок от влизането в сила на този закон могат да поискат определянето на оценка съгласно чл. 36, ал. 3 и да заплатят цената на земята в тримесечен срок от влизането в сила на оценката.

§ 30. Висящите производства по чл. 11, ал. 2 се приключват при условията и по реда на този закон.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.03.2008 Г.)

§ 61. Кодексът влиза в сила от 1 март 2008 г., с изключение на:

1. част седма "Особени правила относно производството по граждански дела при действие на правото на Европейския съюз";

2. параграф 2, ал. 4;

3. параграф 3 относно отмяната на глава тридесет и втора "а" "Особени правила за признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища и на други чуждестранни органи" с чл. 307а - 307д и част седма "Производство за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения" с чл. 502 - 507;

4. параграф 4, ал. 2;

5. параграф 24;

6. параграф 60,

които влизат в сила три дни след обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА РИБАРСТВОТО И АКВАКУЛТУРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2008 Г.)

§ 75. В Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г., Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. - бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г., решения № 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; изм., бр. 62, 87, 98 и 123 от 1997 г., бр. 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 17 и 30 от 2006 г. и бр. 13, 24 и 59 от 2007 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието и горите", "министърът на земеделието и горите" и "министъра на земеделието и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и продоволствието", "министърът на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 43 ОТ 2008 Г.)

§ 80. В Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г., Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. - бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г., решения № 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 62, 87, 98 и 123 от 1997 г., бр. 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 13, 24 и 59 от 2007 г. и бр. 36 от 2008 г.) се правят следните изменения:

.....
2. Навсякъде в закона думите "земеделие и гори" се заменят със "земеделие".

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И
ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 10 ОТ 2009 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 25 ОТ 2012 Г.)

§ 13. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието и продоволствието", "министърът на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 10 ОТ 2009 Г., ДОП. - ДВ, БР. 61 ОТ 2015 Г.)

§ 16. (1) Започналите до влизането в сила на този закон процедури по чл. 24г се приключват по досегашния ред в срок до 1 март 2009 г.

(2) Процедурите за замяна на земи, незаети със сгради и съоръжения или прилежащи площи към тях на организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби и по § 29 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 45 от 1995 г.; попр., бр. 46 от 1995 г., бр. 59 от 1995 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г., бр. 15 от 1997 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 98 и 124 от 1997 г.), които са негодни за земеделско ползване и не подлежат на възстановяване, започнали до влизането в сила на този закон, се довършват по досегашния ред в срок до 1 март 2009 г.

(3) Смята се, че процедурата за замяна по ал. 1 е започнала, когато до влизането в сила на този закон в Министерството на земеделието и храните е постъпила комплектувана преписка за замяна по чл. 24г, ал. 1.

(4) Смята се, че процедурата за замяна по ал. 2 е започнала, когато до влизането в сила на този закон в съответната областна дирекция "Земеделие" е постъпила комплектувана преписка за замяна по чл. 45б от правилника за прилагане на закона.

§ 17. (1) Лицата, които в двугодишен срок от влизането в сила на този закон подадат искане по чл. 27, ал. 6 до министъра на земеделието и храните или до оправомощено от него длъжностно лице да придобият правото на собственост върху застроените и прилежащи земи към сгради и съоръжения от имуществото на прекратените селскостопански организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, не дължат сумите за ползването на земите.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) След изтичането на срока по ал. 1 сумите за ползването на земите са дължими по реда на чл. 27а.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г.) Размерът на сумите по ал. 2 се определя по ред, определен в Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 34 от 1991 г.; изм., бр. 60 и 80 от 1991 г., бр. 34 от 1992 г., бр. 8, 72 и 87 от 1993 г., бр. 2 и 100 от 1994 г.; попр., бр. 103 от 1994 г.; изм., бр. 5, 48 и 95 от 1995 г., бр. 28 от 1997 г.; попр., бр. 43 от 1997 г.; изм., бр. 57, 61, 112 и 122 от 1997 г., бр. 18 от 1998 г., бр. 18 и 113 от 1999 г., бр. 41 и 44 от 2001 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 69 и 86 от 2004 г., бр. 75 от 2006 г.; попр., бр. 17 от 2007 г.; изм., бр. 45 от 2008 г., бр. 62 от 2009 г., бр. 41 от 2010 г., бр. 39 и 50 от 2011 г.).

(4) Недовършените производства пред областния управител по § 35 от преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 99 от 2002 г.; изм., бр. 38 от 2004 г., бр. 87 от 2005 г., бр. 13 от 2007 г.) се довършват по досегашния ред от съответния областен управител до 15 февруари 2009 г. След изтичането на този срок преписките се довършват от министъра на земеделието и храните или от оправомощено от него длъжностно лице по реда на този закон.

(5) Платените до влизането в сила на този закон суми за ползването на застроените и прилежащите площи не подлежат на връщане.

.....
§ 24. (1) Подзаконовите актове по § 9 се приемат в срок до 1 юли 2009 г.

(2) До приемането на подзаконовите актове по ал. 1 за подаването на заявления за подпомагане на земеделските стопани по съответните схеми и мерки се прилагат разпоредбите на отменения чл. 48а от Закона за допитване до народа и отменената ал. 11 на чл. 24.

§ 25. Параграф 12 влиза в сила от 15 февруари 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

(ОБН. - ДВ, БР. 19 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 10.04.2009 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 10 април 2009 г., с изключение на чл. 114, ал. 2 и чл. 126, които влизат в сила от 10 април 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 94 ОТ 2009 Г.)

§ 7. Неиздадените заповеди по чл. 37в, ал. 4 за стопанската 2009 - 2010 година до влизането в сила на този закон се издават от директорите на областните дирекции "Земеделие" в срок до 1 март 2010 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2010 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2010 Г.)

§ 84. Законът влиза в сила от 1 януари 2010 г., с изключение на § 80, който влиза в сила от 15 декември 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 62 ОТ 2010 Г., ДОП. - ДВ, БР. 61 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 05.08.2016 Г.)

§ 24. (1) Лицата, включени в одобрения от министъра на земеделието и храните и министъра на финансите списък, могат в едногодишен срок от влизането в сила на този закон да подадат заявление за вписване по право в регистъра по чл. 15 от Закона за независимите оценители. Към заявлението се прилага издаденото от министъра на земеделието и храните удостоверение.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 оценки на земеделски земи и съдебно - счетоводни експертизи по чл. 19а, ал. 8 се извършват от оценители, вписани в регистъра по чл. 15 от Закона за независимите оценители.

§ 25. (1) Недовършените производства пред министъра на земеделието и храните, за които към датата на влизане в сила на този закон са подадени заявления за включване в списъка по § 24, ал. 1, се довършват по досегашния ред.

(2) Лицата по ал. 1 могат да се впишат в регистъра по чл. 15 от Закона за независимите оценители при условията на § 24, ал. 1 в тримесечен срок от обнародването в "Държавен вестник" на заповедта за включването им в списъка.

§ 26. Заварените правоотношения на служителите от общинските служби по земеделие се уреждат, както следва:

1. служебните правоотношения - по реда на чл. 87а от Закона за държавния служител;

2. трудовите правоотношения - по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 27. (1) Неприклучилите производства по обезщетяване със земеделски земи от общинския поземлен фонд се приключват по досегашния ред.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2016 г., в сила от 05.08.2016 г.) Общинските съвети предоставят земи от общинския поземлен фонд, включително пасища и мери по чл. 19, при наличие на едно от следните условия:

1. установяване на границите на земеделските имоти, за които е издадено решение на общинската служба по земеделие за признаване на правото на възстановяване на собствеността в съществуващи или възстановими стари реални граници;

2. изпълнение на съдебни решения за признато право на собственост;

3. обезщетяване на собствениците, чиято собственост не може да бъде възстановена.

§ 28. За стопанската 2010 - 2011 г. сроковете по чл. 37в се удължават с един месец.

§ 29. Недовършените производства за промяна на предназначението на земите по чл. 24г, ал. 10 и чл. 37д, ал. 2 се довършват по досегашния ред.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 8 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 25.01.2011 Г.)

§ 30. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 39 ОТ 2011 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 102 ОТ 2023 Г.)

§ 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г., изм. - ДВ, бр. 102 от 2023 г.) Индивидуалните административни актове по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и правилника за прилагането му и отказите за издаването им, с изключение на тези, издадени от министъра на земеделието и храните, могат да се обжалват пред районния съд по местонахождение на имота по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Постановените по този ред актове на районния съд подлежат на касационно обжалване пред административния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс, който разглежда жалбата в състав от трима съдии.

(2) Образуваните дела до влизане в сила на този закон пред административните съдилища и Върховния административен съд се довършват по досегашния ред.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 25 ОТ 2012 Г.)

§ 7. (1) Недовършените производства по чл. 27, ал. 6 се довършват по реда на § 17, ал. 1 - 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (ДВ, бр. 10 от 2009 г.).

(2) Недовършени производства по ал. 1 са тези, за които към датата на влизане в сила на този закон не са сключени договори за придобиване право на собственост върху застроените и прилежащи площи.

§ 8. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет и министърът на земеделието и храните привеждат в съответствие с него Правилника за прилагане на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 44 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2012 Г.)

§ 54. (1) Създадената с този закон Главна дирекция "Национална полиция" е правопреемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Главна дирекция "Криминална полиция" и на Главна дирекция "Охранителна полиция".

(2) Процесуалното представителство по висящи спорове на Главна дирекция "Криминална полиция" и Главна дирекция "Охранителна полиция" се осъществява от директора на Главна дирекция "Национална полиция".

§ 55. С влизането в сила на този закон заварените служебни и трудови правоотношения на държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Криминална полиция" и в Главна дирекция "Охранителна полиция", се преобразуват съответно в служебни и трудови правоотношения на държавни служители и на лица, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Национална полиция".

§ 56. Издадените подзаконови нормативни актове преди влизането в сила на този закон се прилагат до издаването на съответните нови актове, доколкото не му противоречат.

§ 57. Стажът, придобит по Закона за държавния служител и по Кодекса на труда от служителите по § 64 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 93 от 2009 г.), се зачита за работа при един и същ работодател, съответно орган по назначаване.

.....

§ 70. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 15 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2014 Г.)

§ 123. Законът влиза в сила от 1 януари 2014 г. с изключение на § 115, който влиза в сила от 1 януари 2013 г., и § 18, § 114, § 120, § 121 и § 122, които влизат в сила от 1 февруари 2013 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО
НА ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 66 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 26.07.2013 Г.)

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВО
НА ТЕРИТОРИЯТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 98 ОТ 2014 Г., В СИЛА ОТ 28.11.2014 Г.)

§ 117. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И
ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2015 Г.)

§ 13. Навсякъде в закона думите "ползуване" и "ползуването" се заменят съответно с "ползване" и "ползването".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2015 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 31 ОТ 2015 Г.)

§ 14. Неприклучените до влизането в сила на този закон производства по издаване на заповедите по чл. 37в, ал. 4 за стопанската 2014 - 2015 г. се довършват от директорите на областните дирекции "Земеделие" в срок до 27 февруари 2015 г.

§ 15. За имоти - полски пътища, определени по реда на чл. 37в, ал. 16 и 17 за стопанската 2014 - 2015 г., могат да се сключват договори за наем за една година в срок до 15 април 2015 г. или за тях се издават заповеди по реда на чл. 37в, ал. 4.

§ 16. (1) Дължимите суми за имотите по чл. 37в, ал. 3, т. 2, определени със заповедта по чл. 37в, ал. 4 за стопанската 2014 - 2015 г. и за предходните стопански години, се внасят от ползвателите по банкова сметка за чужди средства на общината. Срокът за внасяне на сумите за стопанската 2014 - 2015 г. е до подаване на заявление за подпомагане по реда на чл. 41 от Закона за подпомагане на земеделските производители.

(2) От влизането в сила на този закон:

1. сумите по ал. 1 се изплащат от общините на правоимащите лица по чл. 37в, ал. 3 в 10-годишен срок;

2. отказите на общините за плащане на основание 3-годишния срок по чл. 37в, ал. 7 се смятат за обезсилени.

§ 17. Неприклучените производства по чл. 37е се довършват по реда на този закон.

§ 18. За стопанската 2015 - 2016 г. сроковете по чл. 37и се удължават с четири месеца.

§ 19. (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2015 г.) Член 40а влиза в сила от 1 октомври 2015 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2015 Г.)

§ 14. (1) Започналите, но недовършени до влизането в сила на този закон производства по подадени заявления за придобиване на право на собственост върху застроените и прилежащите площи към сградите и съоръженията на прекратените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби се довършват по реда на този закон.

(2) Недовършени производства са тези, по които е подадено заявлението по ал. 1 в областна дирекция "Земеделие", включително такива, по които има издадена заповед на министъра на земеделието и храните, но до влизането в сила на този закон не е сключен договор за покупко-продажба.

§ 15. (1) Ползвателите, сключили договори за наем или аренда на пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд преди 24 февруари 2015 г., са длъжни в срок до 1 февруари 2016 г. да приведат договорите в съответствие с изискванията на чл. 37и, ал. 1 и 4.

(2) Ползвателите, които са одобрени по направлението по чл. 3, т. 3 от Наредба № 4 от 24 февруари 2015 г. за прилагане на мярка 11 "Биологично земеделие" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. (ДВ, бр. 16 от 2015 г.), сключили са договори за наем или аренда на пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд преди 24 февруари 2015 г. и всичките им отглеждани пасищни селскостопански животни и пасища са одобрени за подпомагане, са длъжни в срок до 1 февруари 2016 г. да приведат договорите в съответствие с

изискванията на чл. 37и, ал. 1 при спазване съотношението за минимум 0,15 животинска единица на хектар, независимо от категорията.

(3) Договорите за наем или аренда на пасища, мери и ливади от държавния и общинския поземлен фонд, които не са приведени в съответствие в срока по ал. 1 или 2, се прекратяват от кмета на общината, съответно директора на областната дирекция "Земеделие".

(4) Кмет на община, съответно директор на областна дирекция "Земеделие", който не прекрати договорите при условията на ал. 3, се наказва с глоба от 5000 до 10 000 лв.

(5) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 4 се съставят от длъжностни лица, определени от областния управител по местонахождението на имота, а наказателните постановления се издават от областния управител по местонахождението на имота.

(6) Договорите за наем или аренда по ал. 3 не се смятат за правно основание съгласно чл. 41, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители, когато при извършване на проверките се установи, че са налице основания за прекратяването им.

(7) В случаите по ал. 6 съответната общинска служба по земеделие отписва имотите от регистъра на договорите за аренда и наем по чл. 49, ал. 1, т. 6 от Наредба № 49 от 5 ноември 2004 г. за поддържане на картата на възстановената собственост и уведомява:

1. кмета на общината - за имотите от общинския поземлен фонд;
2. директора на областната дирекция "Земеделие" - за имотите от държавния поземлен фонд.

§ 16. Собствениците на сгради и на съоръжения от имуществото на прекратените организации по § 12 от преходните и заключителните разпоредби, придобити след влизането в сила на този закон, при подаване на заявление за придобиване на право на собственост върху застроените и прилежащи площи към сградите и съоръженията представят документ, удостоверяващ, че е заплатена дължимата сума за ползване на земята до датата на разпореждането със сградите или съоръженията.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 100 ОТ 2015 Г., ДОП. - ДВ, БР. 79 ОТ 2020 Г.)

§ 14. (1) (Доп. - ДВ, бр. 79 от 2020 г.) В срок 5 години от влизането в сила на този закон земите по чл. 19, ал. 1 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи се предоставят от общинските съвети само при условията на § 27, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ДВ, бр. 62 от 2010 г.), както и за изпълнение на обекти от техническата инфраструктура за изпълнение на дейности по предоставени права по Закона за подземните богатства и на други проекти, за които съгласно закон се допуска принудително отчуждаване.

(2) В срок 5 години от влизането в сила на този закон земите по чл. 19, ал. 1 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи не могат да бъдат предмет на други разпоредителни сделки, извън посочените в ал. 1.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 05.08.2016 Г.)

§ 8. Министърът на земеделието и храните или оправомощено от него длъжностно лице може да се разпорежда чрез търг с имоти, определени до влизането в сила на този закон, с приети парцеларни планове или с планове на новообразуваните имоти, като земи по чл. 27, ал. 8 или като земеделски земи по § 12а от преходните и заключителните разпоредби, върху които са изградени сгради и/или съоръжения след 1 март 1991 г., при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

.....
§ 13. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 07.02.2017 Г.)

§ 3. За споразуменията за ползване на пасища, мери и ливади за календарната 2017 г. сроковете по чл. 37ж се удължават с 4 месеца.

§ 4. За стопанската 2016 - 2017 г. може да се създават масиви за ползване на трайни насаждения при условията и по реда на чл. 37б и 37в, като се прилагат следните срокове:

1. за подаване на декларация по чл. 37б, ал. 1 и заявление по чл. 37б, ал. 3 - до 20 февруари 2017 г.;
2. за определяне на комисия по чл. 37в, ал. 1 - до 5 март 2017 г.;
3. за сключване на споразумение по чл. 37в, ал. 2 и разпределение на ползването на земите по масиви по чл. 37в, ал. 3, т. 2 - до 30 март 2017 г.;
4. за изготвяне на доклад и издаване на заповед за разпределение на масивите в землището по чл. 37в, ал. 4 - до 5 април 2017 г.;
5. за обявяване на заповедта по чл. 37в, ал. 5 - до 10 април 2017 г.

.....
§ 8. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА АГЕНЦИЯ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г.)

§ 66. В Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. - бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г.; Решение № 7 и Решение № 8 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 15 от 1997 г.; изм., бр. 62, 87, 98, 123 и 124 от 1997 г., бр. 36, 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106

от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 и 38 от 2004 г., бр. 87 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 13, 24 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 43 от 2008 г., бр. 6, 10, 19, 44, 94 и 99 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., бр. 8 и 39 от 2011 г., бр. 25 и 44 от 2012 г., бр. 15, 16 и 66 от 2013 г., бр. 38, 49 и 98 от 2014 г., бр. 12, 14, 31, 61 и 100 от 2015 г., бр. 61 от 2016 г. и бр. 13 от 2017 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните" се заменят съответно с "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите".

.....
§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 42 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 22.05.2018 Г., ИЗМ. И ДОП. - ДВ, БР. 55 ОТ 2018 Г.)

§ 10. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) Договор за наем на земеделска земя за срок, по-дълъг от една година, сключен до датата на влизането в сила на този закон, при който не са спазени изискванията на чл. 4а, ал. 1, може да бъде потвърден от собственика с декларация с нотариално удостоверен подпис, придружена с копие на договора. Когато имотът е съсобствен, декларацията се подава от съсобственика или от съсобствениците, притежаващи повече от 25 на сто идеални части от съсобствения имот, или от лице, упълномощено от тях с нотариално заверено изрично пълномощно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г., в сила от 20.06.2018 г.) Декларацията по ал. 1 се подава в общинската служба по земеделие по местонахождението на имота в срок до 31 юли 2018 г.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) В случай че в срока по ал. 2 не е подадена декларацията по ал. 1, договорът за наем на земеделска земя се заличава служебно в службата по вписванията и в съответната общинска служба по земеделие след изтичане на стопанската година.

(4) Права за управление на земеделска земя, предоставени с пълномощно до датата на влизането в сила на този закон, могат да бъдат потвърдени от лицата по чл. 4а с ново пълномощно при спазване изискванията на този закон. Потвърждаването се извършва в срока по ал. 2.

(5) В случай че потвърждаването по ал. 4 не е направено в срок, договорът за наем на земеделска земя, сключен въз основа на съответното пълномощно, се заличава служебно в службата по вписванията и в съответната общинска служба по земеделие след изтичане на стопанската година.

(6) Заличаването на вписването на договор в службата по вписванията се извършва по разпореждане на съдията по вписванията въз основа на уведомление от началника на съответната общинска служба по земеделие, придружено с копие на договора. За заличаване на вписването не се дължи такса.

(7) Заличаването на регистрирани договори в съответната общинска служба по земеделие се извършва по разпореждане на началника на общинската служба по земеделие в срок до 10 октомври на текущата стопанска година.

(8) Когато към датата на влизането в сила на този закон договорът по ал. 1 не е регистриран в общинската служба по земеделие, същият не се регистрира до привеждането му в съответствие с изискванията на чл. 4а и 4б.

.....

§ 15. (1) Тарифите по чл. 85, ал. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност и по чл. 1 от Закона за държавните такси се привеждат в съответствие с този закон в двумесечен срок от влизането му в сила.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 55 от 2018 г.) До привеждането на тарифата по чл. 85, ал. 3 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност в съответствие с този закон, за удостоверяване на подписите на страните по договори за наем и аренда на земеделска земя се събира обикновена нотариална такса в размер 10 лв. за договор.

(3) До привеждането на тарифата по чл. 1 от Закона за държавните такси в съответствие с този закон, за вписване на договори за наем и аренда на земеделска земя в службите по вписванията се събира такса в размер 10 лв. за договор.

§ 16. Постоянно затревените площи, които са предоставени на земеделските стопани за изпълнение на многогодишен ангажимент по мярка 11 "Биологично земеделие" или по направление "Възстановяване и поддържане на постоянно затревени площи с висока природна стойност (ВПС)" от мярка 10 "Агроекология и климат" от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., въз основа на отглежданите от тях коне, се определят за периода от обнародването на този закон до приключване на поетия ангажимент въз основа на броя на отглежданите коне към 1 февруари 2018 г.

§ 17. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 9, който влиза в сила от стопанската 2019 - 2020 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА РИБАРСТВОТО
И АКВАКУЛТУРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 55 ОТ 2018 Г.)

§ 22. Параграф 18, т. 6, буква "а", подбуква "бб" влиза в сила от 20 юни 2018 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 77 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

§ 156. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. параграфи 4, 11, 14, 16, 20, 30, 31, 74 и § 105, т. 1 относно изречение първо и т. 2, които влизат в сила от 10 октомври 2019 г.;

2. параграфи 38 и 77, които влизат в сила два месеца след обнародването на този закон в "Държавен вестник";

3. параграф 79, т. 1, 2, 3, 5, 6 и 7, § 150 и 153, които влизат в сила от деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВОДИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 61 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 02.08.2019 Г.)

§ 11. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 6, който влиза в сила от 7 юли 2018 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОДПОМАГАНЕ
НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2023 Г.)

.....

§ 95. В Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. - бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г.; решения № 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 15 от 1997 г.; изм., бр. 62, 87, 98, 123 и 124 от 1997 г., бр. 36, 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 и 38 от 2004 г., бр. 87 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 13, 24 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 43 от 2008 г., бр. 6, 10, 19, 44, 94 и 99 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., бр. 8 и 39 от 2011 г., бр. 25 и 44 от 2012 г., бр. 15, 16 и 66 от 2013 г., бр. 38, 49 и 98 от 2014 г., бр. 12, 14, 31, 61 и 100 от 2015 г., бр. 61 от 2016 г., бр. 13 и 58 от 2017 г., бр. 42, 55 и 77 от 2018 г., бр. 61 от 2019 г., бр. 79 от 2020 г. и бр. 13 от 2021 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

2. Навсякъде думите "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието", "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието".

.....

§ 106. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г. с изключение на чл. 33а, ал. 2, която влиза в сила от 1 март 2023 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА
РАСТЕНИЯТА

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2023 Г.)

.....

§ 110. В Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г.;

Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. - бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г.; Решение № 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 15 от 1997 г.; изм., бр. 62, 87, 98, 123 и 124 от 1997 г., бр. 36, 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 и 38 от 2004 г., бр. 87 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 13, 24 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 43 от 2008 г., бр. 6, 10, 19, 44, 94 и 99 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., бр. 8 и 39 от 2011 г., бр. 25 и 44 от 2012 г., бр. 15, 16 и 66 от 2013 г., бр. 38, 49 и 98 от 2014 г., бр. 12, 14, 31, 61 и 100 от 2015 г., бр. 61 от 2016 г., бр. 13 и 58 от 2017 г., бр. 42, 55 и 77 от 2018 г., бр. 61 от 2019 г., бр. 79 от 2020 г., бр. 13 от 2021 г. и бр. 102 от 2022 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието", "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните".

.....

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 33 ОТ 2024 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2025 Г.)

§ 8. (В сила от 12.04.2024 г.) (1) Започналите до влизането в сила на този закон процедури по досегашния чл. 24а се довършват по реда на този закон.

(2) Започналите до влизането в сила на този закон процедури по досегашния чл. 37и се довършват по досегашния ред, с изключение на досегашния чл. 37и, ал. 13, като за тях се прилагат чл. 37и, ал. 6 и 13 от този закон.

(3) Член 37и, ал. 8, т. 1 и чл. 37м от този закон се прилагат и за договорите за аренда, сключени по досегашния чл. 37и преди 1 януари 2025 г., до изтичането на срока, за който са сключени или до прекратяването им.

.....

§ 10. (В сила от 12.04.2024 г.) Започналите до влизането в сила на този закон процедури по чл. 24б от Закона за опазване на земеделските земи се довършват по досегашния ред. За започнали се считат процедурите, за които към деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник" има влязло в сила решение по чл. 25, ал. 5 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и/или одобрен подробен устройствен план, предвиждащ изграждане на обект за производство на енергия от възобновяеми източници.

§ 11. Законът влиза в сила от 1 януари 2025 г., с изключение на § 1, 3, § 4 относно чл. 37и, ал. 6 и 13, § 8, 9 и 10, които влизат в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ

(ОБН. - ДВ, БР. 39 ОТ 2024 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2024 Г.)

.....

§ 18. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 5, който влиза в сила от датата на получаване на окончателния номер на схемата за държавна помощ в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия.

Преходни и Заключителни разпоредби **КЪМ ЗАКОНА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2024 Г.)

.....

§ 5. (1) [*] Действащите нормативни актове, които уреждат задължения за плащане на такси, санкции, глоби и други публични задължения към държавата и общините в български левове, продължават да се прилагат в съответствие с предвидените в този закон правила за превалутиране.

(2) Когато паричната сума в левове е посочена в закон или в подзаконов нормативен акт като резултат от въвеждане в българското законодателство на правен акт на Европейския съюз, в който изрично е посочена съответна сума в евро, при изменение на закона, съответно на подзаконовия нормативен акт, се посочва сумата в евро от правния акт на Европейския съюз.

.....

§ 8. [*] (1) Издадените и изпратени до органите по чл. 5, ал. 1 от Закона за сделките с компенсаторни инструменти преди въвеждането на еврото в Република България удостоверителни документи за притежаване на компенсаторни инструменти, в които е посочена легова равностойност, се използват за неограничен срок след въвеждането на еврото в Република България и се предоставят на притежателите им по реда на чл. 7 от Закона за сделките с компенсаторни инструменти.

(2) Централният депозитар по искане на притежател, направено чрез банка или инвестиционен посредник - член на депозитаря, заменя безплатно удостоверителните документи за притежаване на компенсаторни инструменти с посочена стойност в левове с нови, в които стойността на компенсаторните записи е посочена в евро. Удостоверителните документи се предоставят на притежателя им чрез лицето, посредством което е направено искането.

.....

§ 60. Параграф 5, ал. 1, § 8 - 36, § 37, т. 1 - 12 и 14 - 20 и § 38 - 59 влизат в сила от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.